

OVERSIZED-VAATTEET SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHTANA

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Visamäki, muotoilun koulutusohjelma

2018

Anna-Liina Huttunen

Muotoilun koulutusohjelma
Visamäki

Tekijä	Anna-Liina Huttunen	Vuosi 2018
Työn nimi	Oversized-vaatteet suunnittelun lähtökohtana	
Työn ohjaaja/t	Pirjo Seddiki, Tarja Saari	

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan oversized-vaatteita ilmiönä: niiden historiaa, kiinnostavuutta ja viestinnällistä merkitystä niin suunnittelijan kuin kuluttajankin näkökulmasta. Opinnäytetyön aiheen tutkiminen nousi tekijän omista tarpeista, ja opinnäytetyöllä pyrittiin lisäämään ymmärrystä tutkittavasta ilmiöstä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, että mitkä motiivit johdattelevat suunnittelijaa suunnittelemaan oversized-vaatteita ja mitkä puolestaan kuluttajaa valitsemaan oversized-tuotteen.

Opinnäytetyössä on käytetty kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Tietoperustaa opinnäytetyössä on kerätty muodin historiaa ja vaatteilla viestintää käsittelevän kirjallisuuden, nettiartikkeleiden sekä esikuva-analyysin ja haastattelujen avulla.

Opinnäytetyön käytännön osuudessa suunniteltiin ja valmistettiin muotoiluprojektina oma oversize-henkinen naisten kesävaatemallisto. Mallistossa hyödynnettiin myös tekstiilisivuaaineopinnoissa opittua, ja mallistoon valmistettiin itse myös materiaaleja.

Opinnäytetyön johtopäätöksenä esitellään oversized-vaatteen ominaisuuksia, joita kuluttajat pitävät tärkeinä. Opinnäytetyön tuloksena syntyi myös näkemys arvoista ja asenteista, jotka vaikuttavat suunnittelijan työssä oversized-vaatteita suunnitellessaan.

Avainsanat Oversized-vaate, oversize-muoti, benchmarking, laadullinen tutkimus

Sivut 56 sivua, joista liitteitä 1 sivu

Degree Programme in Design
Visamäki

Author	Anna-Liina Huttunen	Year 2018
Subject	Oversized clothing as a basis for design	
Supervisors	Pirjo Seddiki, Tarja Saari	

ABSTRACT

The purpose of this thesis work was to examine oversized clothing: its history, attraction and communicative meaning both from designers' and customers' point of view. The subject of this thesis grew from the author's personal interest in oversized clothes and the purpose was to increase understanding of the topic being studied. The aim was to find out which motives lead designers to design oversized clothes and which in turn customers to choose an oversized product.

A qualitative research method was used in this thesis. The theoretical background consists of history about oversized clothing and the communicative dimensions of clothing. The research material was collected by interviewing customers and observing streetstyle websites and companies whose design footprint is based on oversized silhouettes.

In the practical part of the thesis the author designed and manufactured an own oversize summer collection for women as a design project. The minor studies were also utilized and the author herself made materials for the collection.

The outcome of the research work were the characteristics of the oversized clothing that customers attach importance to. The thesis also resulted in an understanding of the values and attitudes that affect the designer's work when designing oversized clothing.

Keywords Oversized garment, oversize style, benchmarking, qualitative research

Pages 56 pages including appendices 1 page

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Aiheen valinta ja rajaus	1
1.2	Työn tavoitteet ja vaiheet	1
1.3	Kysymysten asettelu ja tiedonhankinta	2
1.4	Viitekehys	3
1.5	Opinnäytetyössä esiintyvät käsitteet	3
2	OVERSIZED-VAATTEEN HISTORIAA.....	5
2.1	Vaatteen siluetti	5
2.2	Historialliset siluetit.....	5
2.2.1	1920-luku.....	5
2.2.2	Art deco ja japonismi.....	6
2.2.3	Balenciaga ja Givenchy	8
2.2.4	60-luku.....	8
2.2.5	70-luku.....	10
2.2.6	Androgyyni tyyli.....	11
2.2.7	80-luku ja voimapukeutuminen	12
2.2.8	Hip hop	14
2.2.9	Vuokko.....	15
3	VAATTEEN MERKITYS JA VIESTI	16
3.1	Vaatteen merkitys kuluttajalle	16
3.2	Vaatteella viestiminen.....	17
3.3	Nainen vaatteella viestijänä	18
4	TUTKIMUSMENETELMÄT.....	20
4.1	Haastateltavat yksityishenkilöt	20
4.1.1	Titi Tuhatmieli.....	21
4.1.2	Tiina Nevalainen	22
4.2	Havainnoitavat yritykset ja bloggaajat.....	23
4.2.1	The Row	24
4.2.2	ATUKO.....	25
4.2.3	Samuji	26
4.2.4	Vika Gazinskaya	27
4.2.5	Jil Sander.....	28
4.2.6	FIGTNY	30
4.3	Katutyylisivustot.....	31
5	TULOSTEN ANALYSOINTI JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	34
6	OMA MALLISTO	38
6.1	Malliston filosofia ja kohderyhmä.....	38
6.2	Ideakollaasi, luonnokset sekä esityskuvat mallistosta RIEMU.....	38
6.3	Tasokuvat mallistosta RIEMU.....	40

6.4	Tuotekuvat mallistosta RIEMU.....	41
7	POHDINTA.....	44
8	LOPUKSI	46
	LÄHTEET	47

Liitteet

Liite 1 Kysymykset haastateltaville

1 JOHDANTO

Olen ollut nuoresta pitäen kiinnostunut pukeutumisesta osana itseilmaisua. Arvostan yksilöllisyyttä ja olen kokenut tyylin aina muotia kiinnostavammaksi käsitteeksi. Pidän kuitenkin muodin historiaa inspiroivana ja tärkeänä taustavaikuttimena luovassa työssä. Pukeutuminen heijastaa aina omaa aikaansa, ja on mielenkiintoista lukea tyylien tulkinnasta ja tarkastella yhteiskunnallisia vaikutteita, kauneushanteita sekä teknologian kehitystä muoti-ilmiöiden taustalla. Tulevana muotoilijana on kiinnostavaa tarkastella muiden suunnittelijoiden suunnittelutyön taustalla vaikuttavia tekijöitä, mutta vielä tärkeämmässä roolissa ovat kuluttajien ajatukset valintojensa taustalla. Minua kiinnostavat myös vaateen kommunikatiiviset ulottuvuudet: halutaanko suunnittelutyöllä tai pukeutumisella mahdollisesti viestiä jotakin. Näistä lähtökohdista lähdin valitsemaan itselleni tarkasteltavaa aihetta.

1.1 Aiheen valinta ja rajaus

Opinnäytetyölle ei ole ulkopuolista toimeksiantajaa, vaan aiheen tutkiminen nousee omista tarpeistani. Oversized-vaatteet kiinnostavat teemana minua paljon, ja halusin lisätä omaa ymmärrystäni koskien suunnittelijoiden ja kuluttajien valintoja oversized-vaatteiden taustalla. Opinnäytetyössäni havainnoinnin kohteeksi valikoituivat oversized-vaatteet, koska niiden muotokieli puhuttelee minua ja koen ammentavani niistä inspiraatiota omaan suunnittelutyöhöni. Koen aiheen tutkimisen itselleni hyödyllisenä, sillä voin hyödyntää tietoa tulevaisuudessa suunnittelutyössäni ja oman brändi-identiteettini rakentamisessa. Koen aiheen olevan myös ajankohtainen, mutta tutkimuksen kohteena vielä vähälle jäänyt teema. Opinnäytetyössä tarkastellaan vain naisten muotia ja vaateetusta. Työstä on siis rajattu pois asusteet sekä miesten vaateetus.

1.2 Työn tavoitteet ja vaiheet

Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda uutta tietoa niin opinnäytetyön tekijälle kuin lukijalle oversized-vaatteista ilmiönä. Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa kiinnostavia, oversized-henkisiä vaatteita valmistavia yrityksiä, joiden arvomaailma tai suunnittelutyöli lähentelevät omaa suunnittelufilosofiaani. Tarkoituksena on selvittää, miten tiedostamaton tai tietoinen tuotesuunnittelu näkyy yritysten mallistoissa. Opinnäytetyössä pyritään selvittämään kuluttajien näkökulmasta kiinnostavia ja helposti lähestyttäviä oversized-tuotteita ja mitkä ovat näiden valintojen taustalla olevat vaikuttimet.

Opinnäytetyön ensimmäisessä teorialuvussa käsitellään oversize-muotia ja sen historiaa. Toisessa teorialuvussa käsitellään vaatteen merkitystä kantajalleen itselleen sekä vaatteen viestinnällistä merkitystä. Teoriaosion siirrytään tutkimustehtävään ja perustellaan siinä käytettävät tutkimusmenetelmät. Luvussa esitellään opinnäytetyössä havainnoitavat vaatetusalan yritykset ja ammattilaiset sekä haastateltavat yksityishenkilöt ja käydään läpi heidän kanssaan käydyt tutkimusongelmaan liittyvät keskustelut. Opinnäytetyön viidennessä luvussa analysoidaan ja tulkitaan kerättyä tutkimusaineistoa. Opinnäytetyön kuudennessa luvussa esitellään tekijän oma oversize-henkinen naisten kesävaatemallisto, joka on syntynyt opinnäytetyön ohella. Opinnäytetyön seitsemännessä luvussa, pohdintaosiossa arvioidaan, miten opinnäytetyö on muuttanut tai lisännyt tietoa tutkittavalla alueella. Opinnäytetyön viimeisessä luvussa käydään vielä läpi opinnäytetyön aiheen synnyttämiä ajatuksia.

1.3 Kysymysten asettelu ja tiedonhankinta

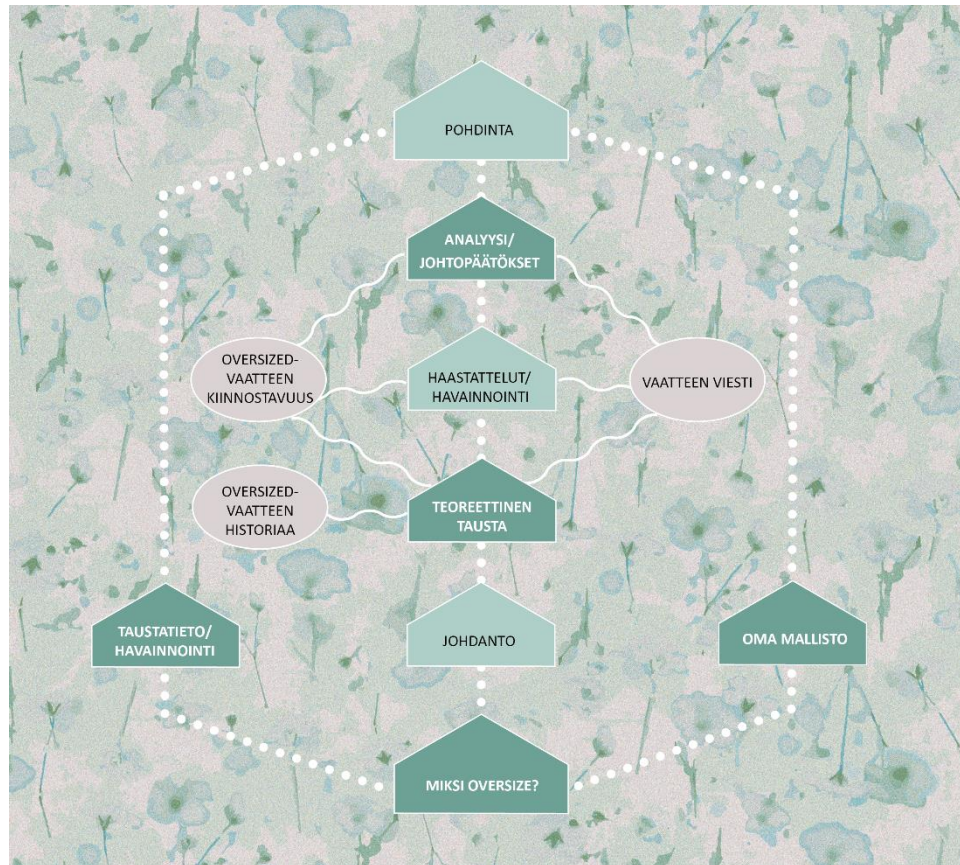
Opinnäytetyön pääkysymyksiä ovat: Mitkä asiat johdattelevat suunnittelijaa suunnittelemaan oversized-vaatteita? Mitkä asiat puolestaan kuluttajaa valitsemaan oversized-tuotteen?

Alakysymyksiä ovat: Mitä oversized-vaatteilla voidaan viestiä? Millaiset oversized-tuotteet herättävät kuluttajissa kiinnostusta?

Opinnäytetyön aihetta lähestyttäessä apuna käytetään muodin historiaa käsittelevää lähdekirjallisuutta, niin kirjallisia kuin sähköisiä lähteitä. Lähdekirjallisuuden avulla pyritään löytämään johtolankoja oversize-muodin alkulähteille. Oversize-termi liitetään varsinkin 80-luvulla vallinneeseen muotiin, mutta opinnäytetyössä käydään läpi aina 1920-luvun alusta vaikuttaneita muoti-ilmiöitä: naisten muodin vapautuessa korsettien käytöstä ja hakiessa uutta, rennompaa eleganssia. Vaatteiden kommunikatiivisia ulottuvuuksia tarkastellaan niin ikään kirjallisuuden avulla. Teorian lisäksi aihetta on lähestytty empiirisen havainnoinnin kautta. Tiedonhankintamenetelminä käytetään haastattelua ja havainnointia. Edellä mainittujen tiedonkeruumenetelmien avulla pyritään lisäämään ymmärrystä niin suunnittelijoiden kuin kuluttajien valinnoissa: mikä oversized-tuotteissa viehättää ja mitkä oversized-tuotteet herättävät eniten kiinnostusta.

1.4 Viitekehys

Viitekehyksessä (Kuva 1) kuvataan opinnäytetyön kulkua vaiheineen. Viitekehystä luetaan alhaalta ylöspäin: keskellä esitetään opinnäytetyön keskeisimmät luvut sisältöineen ja sivuilla opinnäytetyön taustalla vaikuttavat asiat.

Kuva 1. Opinnäytetyön viitekehys.

1.5 Opinnäytetyössä esiintyvät käsitteet

Seuraavia käsitteitä käytetään tässä opinnäytetyössä alla olevien määritysten mukaisesti:

Art deco on vuosien 1909–1939 välissä esiintynyt koristelutyyli, joka omakuttiin arkkitehtuuriin, koristetaiteisiin sekä muoti- ja tekstiilisuunniteluun, mutta joka vaikutti myös kuvataiteeseen, valokuvaukseen ja elokuvaan (Lussier 2003, 6).

Avantgarde viittaa kokeilevaan, uudenaikaiseen, rajoja rikkovaan tyyliin omalla aikakaudellaan (Lehnert 2000, 112).

Bauhaus oli Walter Gropiuksen perustama taide- ja ammattioppilaitos, joka toimi vuosina 1919–1933 Saksassa (Ferrari 2000, 51).

Benchmarking (tässä opinnäytetyössä parhaiten käännettynä esikuva-analyysi) on oppimisen menetelmä, jossa opitaan hyviltä esikuvilta ja jonka tavoitteena on kehittää omaa toimintaa (Hotanen, Laine & Pietiläinen 2001, 7).

Demi couture viittaa korkealaatuisiin ja -hintaisiin muotiluomuksiin, jotka ovat kuitenkin kuluttajien saatavilla ready-to-wear-vaatteiden tapaan (Fashion Unit 2011).

Eklektismi tarkoittaa eri suuntauksista saatuja vaikutteita yhdistelevää tyyliä.

Etsy on maailmanlaajuinen uniikkien ja luovien tuotteiden markkina- paikka, jossa myydään ja ostetaan käsintehtyjä tuotteita sekä vintage-aar-teita (Etsy 2018).

Laadullinen tutkimus eli kvalitatiivinen tutkimus pyrkii kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa, ymmärtämään tiettyä toimintaa tai antamaan teo-reettisesti mielekkään tulkinnan jollekin ilmiölle (Tuomi & Sarajärvi 2002, 87).

Op-taide eli optinen taide käyttää tehokeinona optisia illuusioita, joita saa- daan aikaan rinnastamalla toisiinsa värejä ja muotoja syvennyksiksi ja ul- konemiksi tai hypnoottisiksi aalloiksi (Ferrari 2000, 109).

Oversize-muoti käsittää vaatteet ja asusteet, joiden mittasuhteet ovat ta- vallista isommat tai liioitellummat.

Oversized-vaatteella tarkoitetaan tarkoituksellisesti väljästi mitoitettua vaatetta, vrt. plus-kokoiset vaatteet.

Pop-taide eli populaaritaide etsii aiheensa arkipäiväisistä asioista ja pyrkii rikkomaan rajoja taiteen ja arkipäiväisten esineiden, kuvien ja populaari- kulttuurin tuotteiden välillä (Ferrari 2000, 122).

Purismi pyrkii tyyllilliseen puhtauteen pohjaten arkkitehtisiin ja geometri- siin muotoihin. Se pyrkii luopumaan kaikesta koristelusta ja keskittyy ma- teriaaleihin ja vaateen istuvuuteen. (Buxbaum 2005, 152.)

Ready-to-wear-vaatteet ovat muotitalojen tuotteita, jotka valmistetaan sarjatuotannolla ja standardimitoituksella palvelemaan laajempaa asiakas- kuntaa (Seivewright & Sorger 2017, 173).

Resort-mallistot ajoittuvat syksyn ja kevään päämallistojen väliin. Termi resort kuvaa alkujaan muotia, johon pukeuduttiin muodikkaissa Ranskan lomakohteissa 1920- ja 1930-luvulla. (Wong 2013; O'Hara Callan 1998, 200.)

2 OVERSIZED-VAATTEEN HISTORIAA

Tähän opinnäytetyön lukuun on kerätty teoriapohjaa 1920-luvun alusta asti vaikuttaneista muoti- ja tyyli-ilmiöistä, jotka pohjautuvat rentoihin tai ylisuuriin vaatteiden siluetteihin. Luvussa esitellään myös suunnittelijoita, joiden innovaatiot suunnittelutyössä ovat vaikuttaneet muodin kulkuun. Suomalaisista suunnittelijoista esille on nostettu Vuokko Eskolin-Nurmesniemi, joka tunnetaan Marimekon alkuvaiheiden merkittävänä suunnittelijana sekä omasta Vuokko-vaatebrändistään. Tässä teorialuvussa käydään läpi paitsi oversize-muodin vaikutteita menneiltä vuosikymmeniltä, myös kulloisenkin muodin vaikutusta naisen elämään.

2.1 Vaatteen siluetti

Ensimmäinen asia, johon kiinnitämme asussa huomiota, on usein sen siluetti. Sen jälkeen tutkimme yksityiskohtia, materiaalia tai kankaan tekstuuria. Siluetti on perustavanlaaisessa asemassa tehdessämme päätöksiä: mitä alueita haluamme vartalossamme korostaa ja miksi? (Sorger & Udale 2006, 34.)

Vaatteen siluettiin voidaan vaikuttaa esimerkiksi vyötärölinjan siirrolla, olkalinjan muutoksella, luomalla vaatteeseen volyymia tai korostaen vartalonmukaisuutta. Volyymin lisääminen vaatteeseen viittaa ylimääräisen kankaan lisäämiseen ja vaatteiden siluetin muokkaamista pois ihmisvartaloa mukailevasta. Olkatoppauksen koon valinta tai vyötärölinjan paikka voivat tuntua pieniltä valinnoilta, mutta nämä hienovaraiset valinnat kuitenkin tekevät siluetista perinteisestä poikkeavan. (Sorger & Udale 2006; 34, 98.)

2.2 Historialliset siluetit

Ihmisvartalon ihannekuvat ovat vaihdelleet aina kulloisenkin aikakauden mukaan. Ihannevartalon kehitys on yhteydessä sosiaalisten ja kulttuuristen suuntausten muutoksiin. Ideaali naisvartalo on pitkään perustunut tiimalasimuotoon. 1920-luvulla ja myöhemmin 1960-luvulla muodikkaat naiset omaksuivat radikaalin siluetin, joka horjutti tiimalasimuotoa. Toinen esimerkki tehostetusta siluetista on 1980- ja 1990-luvuilla suuressa suosiossa ollut olkatoppausten käyttö, joka viesti ”voimapukeutumisesta”. (Sorger & Udale 2006, 33.)

2.2.1 1920-luku

1920-luku oli ennen kaikkea naisen vapautumisen vuosikymmen: naisilla oli jo monissa maissa äänioikeus ja paremmin jalansijaa työelämässä. 20-luvulla muoti otti myös ratkaisevan askeleen nykyaikaan. (Stevenson 2012, 86; Lehnert 2000, 19.) Nuoret naiset olivat kyllästyneitä epämukavien korsettien käyttöön, ja 1920-luvulla pukeutumisesta tuli yksinkertaisempaa ja

väljempää; joskin pehmeämpiä korsetteja käytettiin litistämään rintamusta ja lantiota näyttääkseen vallitsevan ihanteen mukaisesti poikamaisen solakalta. Vyötärölinja katosi luonnolliselta paikaltaan ja siirtyi vuosikymmenen mittaan yhä alemmas ja alemmas. Muodin tuli olla yksinkertaista ja käytännöllistä, taata naisen liikkumavapaus ja silti pitää hänet aistikkaan näköisenä. (Waterhouse & Bridge 2012, 8; Lehnert 2000, 24.) Rennosti ja mukavasta eleganssista tuli päivän sana (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 29).

1920-luvulla vaikuttaneet suunnittelijat eivät kuitenkaan yrittäneet luoda ns. vapautuksen pukua vapauden symbolina sukupuolisesta sorrosta, vaan he halusivat luoda androgyynin pukukoodin, joka laajentaisi keskustelua sukupuolten välisistä suhteista (Buxbaum 2005, 32). Suunnittelijat myös usein keskittyivät muodon ja leikkauksen puhtauteen, joka ilmensi aikakauden modernismia (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 21).

2.2.2 Art deco ja japonismi

Vallankumoukselliset suunnittelijat 1900-luvun alkupuolella, kuten Paul Poiret, Callot Soeurs sekä Madeleine Vionnet sisällyttivät japanilaisen kimmonon naisten mekkoon ja loivat mittasuhteet, jotka mullistivat muodin seuraaville vuosikymmenille (MoMu Fashion Museum 2016). Japanilais-tyyliset leningit enteilivät uudenlaista kauneutta, joka perustui yksinkertaisiin linjoihin ja itämaiseen tyyliin (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 35).

Myös myöhemmin vaikuttanut suunnittelija Bonnie Cashin omaksui japanilaisten elementtien käytön vaatteissa. Bonnie Cashin suosi ajattomia malleja kuten ponchoja, tunikoita, noh-takkeja ja kimonoita. Niissä oli helppo liikkua, ja ne olivat myös helppo valmistaa. Cashinin tavoite oli luoda pelkistettyjä ja kauniita taidemuotoja aktiivisille ihmisille arkeen. (Day Iverson n.d.)

Naisten vapautuminen ja yleinen liberalismi, jotka vallitsivat 1920-luvulla, vaikuttivat keskeisesti art deco -tyylin kehittymiseen. Art deco ilmensi vuosikymmenen innokasta, optimistista ja eloisaa ilmapiiriä. Urheilulajien, kuten tenniksen ja uinnin kasvava suosio synnyttivät uuden, yksinkertaisemmän tyylin, josta tuli suunnittelijoille ihanteellinen lähtökohta erilaisille avantgardemaisille kokeiluille. (Lussier 2003, 8.) Muotisuunnittelija ja tyylikoni Coco Chanel oli pioneeri urheiluvaatteiden suunnittelijana, ja hänen pyrkimyksensä oli yksinkertaistaa naisten pukeutumista tyylikkäällä tavalla (Stevenson 2012, 98). Coco Chanel ammensi inspiraatiota miesten pukeutumisesta, ja hän kaihtoi koristeellisuutta ja mahtipontisuutta luottaen yksinkertaiseen eleganssiin (Lehnert 2000, 22). 1900-luvun alussa oltiin kiinnostuneita kuitenkin paljon koristetaiteen käytöstä, ja muotisuunnittelijat sekä kuvataiteilijat kävivät jatkuvaa vuoropuhelua. Paul Poiret'n rohkea, fauvismiin innoittama värimaailma ja muotipiirtäjien käyttämä sabloniteknikka herättivät ajatuksen vaatetuskankaiden käytöstä maalaus pohjana kuosisuunnittelussa. (Stevenson 2012, 97.)

Kuva 2. Kokoelma 1920-luvun kirjailuista samettipuvuista. Kuvat vasemmalta oikealle: tuhansilla pistoilla ja helmillä käsin kirjailtu samettipuku vuodelta 1924, Mariano Fortunyn lyhyt samettitakki sekä samettinen, persialaistyylinen iltatakki vuodelta 1924. (Saukkola 2015; Vintage textile n.d.).

Litteät ja suorat leningit tarjosivat ihanteellisen pohjan kauden taiteellisille kuvioille: kirjailuille, applikoinneille ja naturalistisille tai geometrisille kuvioille (Lussier 2003, 18). Rintojen ja lantion litistäminen mekon alla synnyttivät mekosta kaksiulotteisen kuvan (Morano & Vreeland 1986, 21). Taiteilija Sonia Delaunayn maalausten geometriset perusmuodot, jotka hän teetti kankaisiin päällikeompelulla, täydensivät ihanteellisesti 1920-luvun kantikasta siluettia (Lehnert 2000, 30). Sekä 20-luvun leninki että Delaunayn pinnankoristelu ilmaisivat nykyaikaa niin visuaalisesti että käytännöllisesti katsoen (Morano & Vreeland 1986, 21). Delaunayn vaikutus art deco -aikakaudella oli merkittävä, ja moni pitää häntä avantgarde-muodin henkilöitymänä (Lussier 2003, 49).

Kuva 3. Sonia Delaunayn suunnittelema takki vuodelta 1923–24 ja valkoinen villakankaasta valmistettu takki kultaisilla kirjailuilla vuodelta 1925 (Artsy n.d.; V&A n.d.).

2.2.3 Balenciaga ja Givenchy

Espanjalainen muotisuunnittelija Cristóbal Balenciaga harjoitti teknisiä ja materiaalisia innovaatioita ja selvitti ennen kaikkea erilaisia tapoja lähestyä naisen siluettia (Kvadrat Interwoven n.d.). Hän pyrki luomaan uuden suhteen vartalon ja vaatteen välille. 1950-luvulla hän alkoi tehdä vallitsevan muodin vastakohtaisia kokeiluja, joista esimerkkinä on säkkipuku vuodelta 1957. Se oli petollisen yksinkertainen, ja jotta väljä leninki olisi imarteleva, täytyi leikkauksen olla taiturimainen. (Stevenson 2012, 158.) Tässä luomuksessa naisen vartalo oli abstrakti olento. Säkkipuku sai aluksi skeptisen vastaanoton, mutta suunnittelija oli edellä aikaansa, ja lopulta säkkipuku omaksuttiin hyvin eleganttina. Balenciagan luomukset vaikuttivat paitsi vaihtoehtoisii ihanteisiin naisellisuudesta, myös tarjosivat naisille uuden tavan kokea itsensä mekossa. (Arzalluz n.d.)

Hubert de Givenchy oli myös kokeileva luonne ja suunnitteli mentorinsa Balenciagan tapaan äärimmäisen elegantteja ja yksinkertaisia luomuksia. Hän vältti koristeluita haluten keskittyä puhtaisiin linjoihin (O'Hara Callan 1998, 115; Stevenson 2012, 159.) Molemmat suunnittelijat siirtyivät räätälöidystä muodottomaan, ja taidokkaan leikkauksen ansiosta he saivat kankaan laskeutumaan täydellisesti. Varsinkin Balenciaga ymmärsi mittasuhteiden ja tasapainon merkityksen ja kompensoi leningin muotoa valtavan suurilla tai pikkuruisilla hatuilla. (Stevenson 2012, 156-157.)

Kuva 4. Kokoelma Balenciagan ja Givenchyn luomuksista. Kuvat vasemmalta oikealle: Balenciagan säkkipuku vuodelta 1957, Givenchyn säkkipuku samalta vuodelta sekä Balenciagan babydoll-mekko vuodelta 1958 (V&A n.d.; Zachary n.d.).

2.2.4 60-luku

60-luvulla muoti juhli moderniutta ja tieteen kehitystä. 60-luvulla nuken mekkoa muistuttava minimekko vapautti naisen edellisen vuosikymmenen tiukoista korseteista. Erogeeninen alue siirtyi povesta sääriin ja ihannesiluetti oli "lapsinaisen" siluetti. Kunnia minimekon keksimisestä on annettu

niin Mary Quantille, John Batesille että André Courrègesille. Yksimielisiä ollaan kuitenkin siitä, että ministä tuli svengaavan 60-luvun vertauskuva. (Stevenson 2012, 178.) Lapsekkaan androgyynistä muotia esittelemään tarvittiin nuoren näköisiä tyttöjä, ja englantilainen Twiggy, oikealta nimeltään Lesley Hornby, edusti aikakautensa vallankumouksellista siluettia (Stevenson 2012, 180). 60-luvulla edustaneet yksinkertaiset minihameet, kotelomekot ja lyhyet A-linjaiset takit saivat vaikutteita op-taiteesta ja olivat täydellinen pohja geometrisille kuvioille ja dynaamiselle mustavalkoisuudelle. Suunnittelija Yves Saint Laurent oli harras taiteen ystävä, ja 60-luvulla hänen töissään nähtiin vaikutteita esimerkiksi pop-taiteesta ja Piet Mondrianin maalauksista. Hän koki ankarien ja geometrisien muotojen sopivan täydellisesti naisen vartaloon. (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 135; Lehnert 2000, 67.) Yksinkertaiset hameet ja mekot edustivat 60-luvulla myös liikkumisen vapautta (Watson 2010, 102).

60-luvun lopulla vaikuttanut hippiliike toi mukanaan kierrätysvaatteiden suosion. Hipit loivat käytännöllisen ja etnisiä vaatteita yhdistelevän katutyylin, jolla haluttiin ilmentää pehmeitä arvoja ja luonnonläheisyyttä. (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 131.) 60-luvun siluetti muuttui entistä virtaviivaisemmaksi hippien omaksuessa vaikutteita Lähi-Idästä. Myös suunnittelijat ammensivat inspiraatiota hippiliikkeestä ja katutyylien sekamelskasta. Muotisuunnittelijat Halston ja Yves Saint Laurent hyödynsivät 60-luvulla hippienkin keskuudessa suosittua kaftaanin yksinkertaista, väljää leikkausta. Italialainen suunnittelija Emilio Pucci aloitti 1960-luvun värivallankumouksen ja käytti voimakkaita värejä, psykedeelisiä kuvioita ja ylellisiä materiaaleja yksinkertaisen tyylikkäissä luomuksissaan. (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 137; Stevenson 2012, 196.)

Kuva 5. Kuvakokoelma vasemmalta oikealle: 60-luvun ikoni Twiggy minimekossa vuonna 1966, Peggy Moffit Rudi Gernreichin suunnittelemassa kaftaanissa sekä Emilio Puccin pyjamapuku vuodelta 1968 (Algoo 2017; The J. Paul Getty Museum n.d.; Bergstrøm 2016).

Kuva 6. 60- ja 70-luvun taitteen kaftaanimuotia vasemmalta oikealle: Emilio Puccin kaftaani vuodelta 70 sekä Zandra Rhodesin kaftaanileningit vuodelta 69 (Hix 2014; V&A n.d.).

2.2.5 70-luku

1970-luvulla ei syntynyt uutta, itsenäistä siluettia, vaan jatkettiin ja kehitettiin edellisen vuosikymmenen trendejä (Lehnert 2000, 73). Jo 60-luvun lopulla esiintynyt kaftaanin käyttö yleistyi 70-luvulla. Kaftaani oli täydellinen, monikäyttöinen unisex-vaate. Kaftaanisiluetti oli myös täydellinen pohja erilaisille kuvioinneille (Stevenson 2012, 196-197.) Kaftaani voitiin valmistaa lähes mistä materiaalista vain. Ilta-asuiksi ne sopivat etenkin silloin, kun ne ommeltiin eksoottisista kankaista ja koristeltiin metallilangalla. (O'Hara Callan 1998, 50; Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 180.)

1970-luvun muodissa eklektismi ja yksilöllisyys kukoistivat ja pukeutuja asetti itse trendit (Lutyens & Hislop 2009, 6). 60-luvun lopulla vaikuttanut hippiliike vaikutti paljon 70-luvun etnisempään tyyliin (Waterhouse & Bridge 2012, 104). 70-luvulla muodissa nähtiin kaiken pituisia helmoja ministä maxiin, etnisiä virtauksia, kukkaisaiheita ja luonnonläheisiä trendejä.

1970-luvun puolivälissä suunnittelijat alkoivat leikitellä mittasuhteilla ja tasapainolla. Puoleen sääreen ulottuvat mekot ja tunikat laskeutuivat kaarrokkeista runsaina, ja valtavien hihojen suut käärittiin rullalle. Vaatetuksessa nähtiin volyyymia, kerroksellisuutta ja pehmeitä siluetteja. 70-luvulta aina seuraavalla vuosikymmenelle jatkunut kerrostettu tweed-tyyli juonsi juurensa Yves Saint Laurentin talonpoikaismallistoihin ja Ralph Laurenin Annie Hall -tyyliseen väljään miesten muotiin. Koettiin, että nainen hallitsee itsensä niin hyvin, että hän voi verhoutua kerrostosten alle. (Stevenson 2012, 220-221.)

Kuva 7. 70-luvun pehmeitä siluetteja vasemmalta oikealle: Joanna Lumley vuonna 1975, 70-luvun kerrostettua tweed-tyyliä sekä Kenzon syys/talvi-mallistoa vuodelta 1977 (Algoo 2017; Stevenson 2012, 220; Lutyens & Hislop 2009, 95).

1970-luvulla kimonosta syntyi yksinkertaisen leikkauksensa ansiosta suosittu pohja puettavan taiteen (artwear) tekijöiden keskuudessa. Kimonon suosioon vaikuttivat Miriam Schapiron maalauksissaan käyttämä kimono uuden, vapautuneen naisen symbolina sekä näkemys ei-muodikkaasta vaatekappaleesta, joka tarjosi taiteilijalle sopivan etäisyyden muotiin. Paradoksaalisesti kimonot kuitenkin tulivat länsimaissakin taas muotiin Rudi Gernreichin ja japanilaisten suunnittelijoiden vaikutuksesta. Puettavan taiteen tekijät hyödynsivät Dorothy Burnhaumin vuonna 1973 ilmestynyttä kirjaa *Cut My Cote*, joka tarjosi hyviä, yksinkertaisia vaateen leikkauksia artwearin pohjaksi. (Leventon 2005, 22.)

2.2.6 Androgyny tyyli

Androgyny tyyli yhdistelee feminiinisiä ja maskuliinisia piirteitä. 20-luvulla poikamaisia naisia kutsuttiin nimellä *garçonne*. Nämä poikatytöt leikkasivat hiuksensa lyhyeksi ja käyttivät suoraa, väljiä leninkejä, jotka jättivät käsivarret paljaksi. Myös rennot pyjama-asut olivat suosiossa. (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 35; Stevenson 2012, 103.) Seuraavalla vuosikymmenellä näyttelijät Greta Garbo, Katharine Hepburn ja Marlene Dietrich pukeutuivat miesten housuihin, ravistelivat sukupuolinormeja ja määrittivät uudeen naisellisuuden käsitteen (Buxbaum 2005, 32). Yves Saint Laurentin naisille suunnittelema smokkiasu *Le Smoking* vuodelta 1966 enteili 60-luvun loppupuolella housupukujen yleistymistä naisten pukeutumisessa (Stevenson 2012, 194). 1980-luvulla miesten vaatteista tuli vahva trendi, joka sai alkunspiraationsa Diane Keatonin roolihahmosta elokuvassa *Annie Hall* ja muista 1970-luvun unisex-tyyleistä (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 184). Diane Keaton pukeutui elokuvassa Ralph Laurenin suunnittelemaan ylisuuriin vaatteisiin: säkkimäisen suuriin housuihin, väljään miesten kauluspaitaan ja liituraliiviin (O'Hara Callan 1998, 15). Unisex-muotia

tutkinut muotisuunnittelija Rudi Gernreich totesi 60-luvulla, että maskuliinisuus ja feminiinisyys ovat ihmisessä itsessään, eivät vaatteessa; kun vaate on tarpeeksi yksinkertainen, sitä voidaan pitää unisex-vaatteena (Buxbaum 2005, 32).

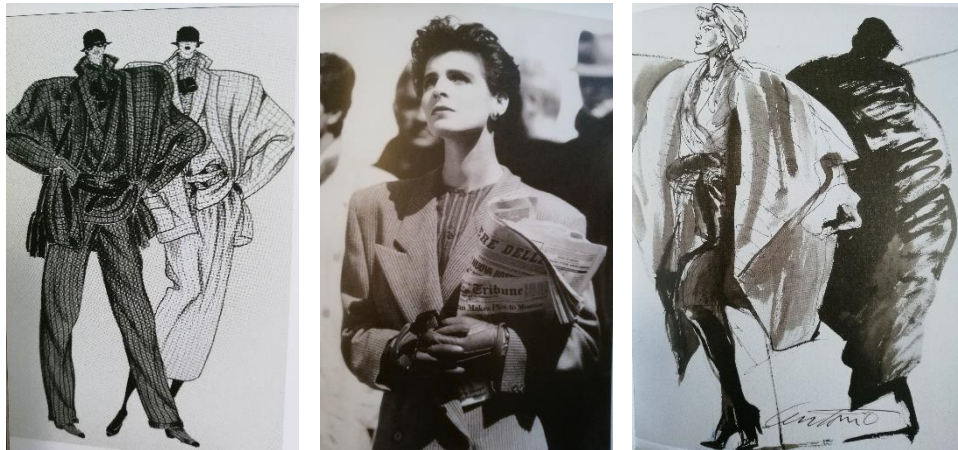

Kuva 8. Näyttelijä Marlene Dietrich sekä Diane Keaton ja Woody Allen roolihahmoissaan elokuvassa Annie Hall (contemplatejazz 2015; Lutyens & Hislop 2009, 160).

2.2.7 80-luku ja voimapukeutuminen

1980-luku loi valtavan kontrastin 70-luvun hippietiikalle. Naisten tullessa yhä tietoisemmiksi yhtäläisistä oikeuksista ja urakehityksestä, muodit muuttuivat. Naiset tarvitsivat vahvan siluetin kilpaillakseen miesvaltaisilla aloilla. (Waterhouse & Bridge 2012, 126; Buxbaum 2005, 122.)

Naisten pukeutuminen sai vaikutteita miesten vaatteista, ja 80-luvulla nähtiin paljon jakku- ja housupukutrendejä. Vuosikymmenellä nähtiin esimerkiksi ylisuuria miesten puvuntakkia muistuttavia yksi- tai kaksirivisiä jakkuja sekä miesten työpaidasta kehiteltyjä ylisuuria paitapukuja, joita käytettiin leveän vyön kanssa. (Jänisniemi & Jänisniemi 2007; 184, 207.) Pankeissa ja teollisuusyrityksissä työskentelevät naiset omaksuivat työpukeutumiseensa ns. power suit -univormun, joka syntyi jakkupuvusta ja leveästä hartialinjasta (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 187). Liioteltu linja toimi synonyymina voimalle, vallalle ja kapitalismin korostamiselle (Sorgor & Udale 2006, 33). Naiset korostivat 80-luvulla olemustaan myös röyhelöillä, puhvihihoilla, isoilla permanenteilla ja korvakoruilla (Waterhouse & Bridge 2012, 126).

Kuva 9. Korostettua siluettia vasemmalta oikealle: Giorgio Armanin muotipiirros ja muotikampanjakuva vuosilta 84/85 sekä Donna Karanin muotipiirros vuodelta 1986 (Buxbaum 2005, 122-125).

Japanilaisilla vaatesuunnittelijoilla oli myös suuri vaikutus muodin kulkuun 80-luvulla. He tarjosivat vaihtoehtoisen näkemyksen älykkäillä luomuksillaan (Worsley 2011, 519). Heidän vaatteidensa siluetit ja kolmiulotteisuus ovat yllättäviä, elävät käyttäjän mukana, eivätkä ole sidottuja sukupuoleen (Lehnert 2000, 88). Issey Miyake oli yksi oversized-vaatteiden suosioon vaikuttaneista suunnittelijoista. Miyake toi muodin ja arkkitehtuurin entistä lähemmäs toisiaan luomalla veistoksellisia vaatteita. (Worsley 2011, 494.) Hän asettaa muodon etusijalle suhteessa muotiin ja haluaa tarjota vaatteidensa kautta käyttäjille niin fyysistä kuin henkistäkin vapautta (Watson 2010, 304). Hokkanen (2013) kirjoittaa, että Fukain (2010) mukaan japanilaisten suunnittelijoiden vaatteet ottavat lopullisen muotonsa vasta päälle puettuna ja heräävät eloon antaen uusia, odottamattomia muotoja vaatteelle vasta ihmisen liikkeessä niissä. Japanilaisten suunnittelijoiden kyky ja mielenkiinto kehittää uudenlaisia tekstiilimateriaaleja toimivat myös hyvänä lähtökohtana luoda uudenlaisia muotoja vaatteeseen (Hokkanen 2013).

Kuva 10. Valokuvaaja Irving Pennin kuvaamia Issey Miyaken luomuksia 80-luvulta (Morphew 2018; Reem 2014).

Ylisuuria vaatteita nähtiin myös esimerkiksi Kenzon ja englantilaisen Katharine Hamnettin mallistoissa (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 207). Katumuodissa kirjaimet, numerot ja graafiset kuviot tekivät ylisuuresta t-paidasta 80-luvun suosituimman vaatekappaleen (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 194). Katharine Hamnett lanseerasi vuonna 1983 t-paitamalliston Choose Life, joka oli merkittävä virstanpylväs muodin ja politiikan yhdistämisessä keskenään. Suuria valkoisia t-paitoja koristivat iskulauseet, kuten ”Stop Killing Whales”, Education Not Missiles”, ”Stop Acid Rain” ja ”Worldwide Nuclear Ban Now”, jotka edustivat kylmän sodan aikana poliittista mielenosoitusta. (Watson 2010, 254.) Hamnett ammensi inspiraatiota t-paitojensa sanomaan buddhalaisuuden opeista (Phillips 2018).

2.2.8 Hip hop

Hip hop -kulttuuri syntyi 70- ja 80-lukujen taitteessa Yhdysvalloissa, New Yorkin Bronxissa. Verryttelyhousut, hupparit, tennarit, pipot ja lippikset ovat olleet osa hip hop -tyyliä eli urbaania katutyylä alusta alkaen. Hip hop -tyyli on ottanut vaikutteita vuosien varrella monista sen alagenreistä, ja ylisuuret vaatteet, urheilulliset elementit, rohkeat värit ja kuviot sekä korut yhdistetään kaikki hip hop -tyyliin. (Polhemus 1994, 106-108.) Isot logot ja merkkivaatteet ovat myös koettu tärkeänä osana tyylijatua ja itsekorostuksen keinona (Joki 2010). 80-luvun loppupuolella armeijatyylinen look otti vahvasti sijaa hip hopissa. Rap-artisti Queen Latifah taas kuuluu afroserisen tyylin edustajiin yhdistellen urheilullisia vaatteita perinteisiin, afrikkalaisiin kankaisiin ja väljiin, mukaviin tyyliihin. (Polhemus 1994, 108.) Hip hop -musiikin pioneerit Salt-N-Pepasta Missy Eliottiin jättivät kaikki jälkensä naisten pukeutumiseen ja nostattivat hip hop -tyylin suosiota aina liioittelevista koruista leikkisiin urheiluvaatteisiin (Barasch 2015).

Kuva 11. Hip hop -tyyliä vasemmalta oikealle: Salt-N-Pepa 80-luvulla, Queen Latifah vuonna 1989 sekä 90-luvulla vaikuttaneen yhtyeen TLC:n tytöt (Barasch 2015; HHGA n.d.; Alexander 2017).

2.2.9 Vuokko

Vuokko Eskolin-Nurmesniemi (s.1930) on tekstiilitaiteilija, keraamikko ja taiteen akateemikko (Finnish Design Shop 2018). Vuokko oli Marimekon alkuvuosien merkittävin taiteilija, ja hänellä on ollut lähtemätön vaikutus Marimekon vaatesuunnitteluun, kuvioihin ja väreihin: väljä ja klassinen marivaate syntyi hänen ideastaan (Marimekko 2018; Kerttula 2016). Hänen kankaansa olivat täysin ennennäkemättömiä ja uudistuksellisia: niiden pääosassa olivat modernia kuvataidetta muistuttaneet suuret väripinnat (Finnish Design Shop 2018; Marimekko 2018). Vuokon arkkitehtoniset, selkeälinjaiset vaatteet ravistelivat käsityksiä aikansa pukeutumisesta ja osoittivat suunnan tulevien vuosikymmenten suunnittelijoille (Marimekko 2018). Vuokon aloittaessa uransa ompelijat laskostivat kankaan kureliivin ylle ja siluetti oli marylinmainen tiimalasi. Hän loi uudenlaisia siluetteja, jotka vapauttivat naiset kureliiveistään. Vuokkoa kiinnosti 50-luvulla myös naisen muuttuva asema: naiset menivät tehtaisiin töihin ja ajoivat autoa. Vuokko halusi luoda vaatteen, jossa ei olisi juuri saumoja ja joka mahdollistaisi naisen liikkumavarana. (Kerttula 2016.) Vaatteiden, jotka eivät korostaneet naisen vartalon muotoja, ajateltiin korostavan hänen yksilöllisyytään (Aav & Viljanen 2007, 13). Vuokko työskenteli Marimekossa vuosina 1953–1960 (Kerttula 2016).

Vuonna 1964 Vuokko perusti oman yrityksen, Vuokko Oy:n. Suunnittelussa hän pyrki tietoisesti etsimään uuden linjan. Kankaiden mallit muuttuivat entistä yksinkertaisemmiksi ja graafisemmiksi. Mallien pelkistäminen vietiin äärimmäisyyksiin, ja vaatteissa saattoi olla vain yksi sauma olkapäällä. Yksilöllisyyttä vaatteisiin haettiin paitsi eri malleilla myös leikkaamalla kankaan kuosista eri kohtia. Vaatteiden huoletonta, modernia ilmettä korostettiin painonapeilla, vetoketjuilla ja tarranauhoilla. (Aav & Viljanen 2007, 14.)

Kuva 12. Vuokon luomuksia vasemmalta oikealle: Ranta-asu Riemullinen vuodelta 60, Sonatiino vuodelta 1985 sekä Sula vuodelta 1987 (Kerttula 2016; Aav & Viljanen 2007, 109-111).

3 VAATTEEN MERKITYS JA VIESTI

Talvelan (2013) mukaan Schwartz (1979) kirjoittaa vaatetuksella olevan – enemmän kuin millään muulla materiaalisella tuotteella – symbolinen rooli viestin välittäjänä ihmisen, hänen sosiokulttuurisen ympäristönsä ja luonnon välillä. Pukeutuminen suunnataan paitsi pukeutujalle itselleen myös hänen tovereilleen ja koko muulle maailmalle (Talvela, 2013). Tässä luvussa tarkastellaan vaatteiden merkitystä kuluttajalle itselleen sekä vaatteiden kommunikatiivisia ulottuvuuksia niin suunnittelijan kuin kuluttajan näkökulmasta.

3.1 Vaatteen merkitys kuluttajalle

Tunteet ja mielialat vaikuttavat vaatevalintoihimme, vaikka emme olisikaan tästä tietoisia valintoja tehdessämme (Suojanen 1996, 181). Anna-Mari Raunio tarkastelee tutkielmassaan Favorite Clothes – A Look at Individuals' Experience of Clothing yksilön suhdetta vaatteeseen. Raunio kohderyhmänä tutkielmassa on 34 tekstiili- ja vaatetusalan opiskelijaa, jotka ovat esseiden kautta pohtineet suhdettaan lempivaatteeseensa.

Vaatteen fyysiset ominaisuudet – vaatteiden tuntu, koko, siluetti, lämpö- ja visuaaliset ominaisuudet – vaikuttivat eniten yksilön kokemukseen lempivaatteesta. Vaatteiden värin merkitys kiilasi ohi vaatteiden tekstuurin ja kuvioinnin. Vaatetuksen vaikutus käyttäjään itseensä viittasi stimulaation kokemukseen, kuten vaatteiden piristävään vaikutukseen tai hyvältä näyttämisen kokemukseen. Vaatekappaleen koettiin myös toimivan katseenvangitsijana tai suojana huomiolta. Vain muutamat syyt viittasivat tutkielmassa vaatteiden ilmaisulliseen puoleen. Raunio mielestä nämä ilmaisevat piirteet ovat enemmän tai vähemmän viestejä käyttäjälleen itselleen piirteistä, joita hän haluaisi persoonassaan vahvistaa. (Suojanen 1996, 185-190.)

Johtopäätöksenä Raunio tutkielmassa lempivaatteiden funktio on siinä, että yksilön ei tarvitse kiinnittää huomiota lempivaatteeseen pitäessään sitä yllä. Käyttäjä tietää millaisia tunteita ja tuntemuksia lempivaate hänessä herättää. Joissakin tapauksissa suosikkivaatteet tarjoavat keinoa vapauden tunnetta vaatteessa, ja joillekin suosikkivaatteet edustavat jopa pientä kapinaa – kuten vaatteiden käyttämistä muiden mielipiteistä huolimatta tai huolimatta siitä, soveltuuko se tiettyyn tilaisuuteen. Lempivaatteiden voi myös nähdä tuovan iloa ja helpotusta arkeen tarjoamalla käyttäjälleen tutun ja turvallisen ympäristön liikkua. (Suojanen 1996, 191-193.)

3.2 Vaatteella viestiminen

Niin suunnittelijalla, että pukeutujalla voi olla ilmaisullinen tarve vaatetukseen taustalla. Riippuen aikakaudesta ja sitä tulkitsevasta taiteilijasta tai muotisuunnittelijasta, voi puku olla ideologian ilmaisu, sosiaalinen kritiikki tai yhdistelmä molempia (Müller 2000, 4). Nuutisen mukaan (2004, 67) Karlyne Anspach (1967, 59) kirjoittaa, että suunnittelija ei luo vain vaateen muotoa, vaan pyrkii kiteyttämään siihen jotakin, joka ilmaisee sen ajan henkeä. Olennaisin asia ei ole itse vaatteet, vaan kysymykset, joita tyyli niiden takana herättää (Nuutinen 2004, 67). Pukeutumisen taas voi ajatella olevan eräänlaista käytännöllistä tai toiminnallista estetiikkaa, esteettisten arvojen, mielipiteiden ja näkemysten sanatonta julkituomista. On kuitenkin selvää, että sanattomasta, epäteoreettisesta, käytännöllisestä ja arkisesta estetiikasta ei voida sanoilla saavuttaa kaikkea. (Naukkarinen 2011, 154.)

Naukkarinen (2011, 155) pohtii teoksessaan Arjen estetiikkaa vaateen estetiikasta seuraavasti: ”Onko kaupungilla vastaantulevan vaatekerran – tai kaupassa myytävän tai jonkin muun – taustalla esteettinen vai ehkä pikemminkin eettinen, poliittinen tai jokin muu valintaprosessi, on aina jonkin verran epävarmaa. ” Nämä ulottuvuudet eivät kuitenkaan sulje toisiaan pois, vaan kyse on paremminkin painopisteistä. Valinta voi olla sekä poliittinen että esteettinen, mutta ehkä enemmän jompikumpi. (Naukkarinen 2011, 155.)

Heikkilä-Rastaa mukaan (2003, 251) Niiniluoto kirjoittaa, että suunnittelija antaa vaatteelle oman persoonallisen panoksensa ja määrittelee käyttötarkoituksen, tyylin, hintatason ja kuvitellun käyttäjän. Niinluodon mukaan vaateen sisäinen merkitys voi kuitenkin olla aivan toinen kuin suunnittelijan sille antama merkitys: vaate voi joutua aivan erilaiseen käyttötilanteeseen ja erilaiselle ihmiselle kuin suunnittelija on alun perin tarkoittanut (Heikkilä-Rastas 2003, 251). Myös väärintulkintojen mahdollisuus on aina olemassa, mikäli katsoja ei kuulukaan samaan ryhmään kuin pukeutuja tai tunnista välitettyä identiteettiä (Talvela 2017). Vaatteisiin voi myös harvoin liittyä tarkkoja ja pysyviä merkityksiä. Sama vaate voi vuodesta riippuen merkitä eri asioita. Se, miten asua tai tyyliä tulkitaan, riippuu kontekstista: käyttäjän identiteetistä, tilaisuudesta, paikasta, seurasta ja jopa käyttäjän tai katsojan mielialasta. (Davis 1992, 6-8.) Tulkinta ei ole vain pukeutujan itsensä käsissä, ja rajojen rikkomisen yrittäminen voikin johtaa rajojen vahvistamiseen. Olennaista pukeutumisen sanoman välittymiselle onkin se, että sekä kantaja että katsoja ymmärtävät välitettävän viestin. (Talvela 2017.)

Vaatteisiin liittyy myös paljon hiljaista tietoa. Hannele Koivusen (1997, 12-13) mukaan elävien olentojen keskinäinen vuorovaikutus on aina merkitysten vaihtoa, ja nämä merkitykset eivät välity vain verbaalisten merkkien,

äänen tai kirjoituksen kautta, vaan merkkejä ovat myös ilmeet, eleet, tavat, kuvat, vaatteet, ateriat, seremoniat, mainokset, tilat tai mikä tahansa tajuntaan välittyvä viesti, jonka vastaanottaja osaa tulkita. Tutkimusten mukaan on arvioitu, että ihmisten keskinäisestä kanssakäymisestä jopa 90% on muuta kuin verbaalista viestintää (Koivunen 1997, 13).

3.3 Nainen vaatteella viestijänä

Edellisessä luvussa sivuttiin naisen roolin heijastelua muodin kulkuun. Yhteiskunnalliset muutokset heijastuvat myös muotimaailmaan, ja suunnittelijat ovat pyrkineet suunnittelemaan vaatteita, jotka ilmentävät naisen muuttuvaa asemaa yhteiskunnassa. Ranskalainen muoti- ja kulttuurivaikeuttaja Pierre Bergé on todennut: ”Chanel antoi naisille vapauden, Yves Saint Laurent antoi heille vallan.” (Stevenson 2012, 192). Chanel puhui ylellisyyden puolesta, mutta vaali vaatteissa yksinkertaisuutta ja mukavuutta. ”Luksuksen täytyy olla mukavaa, muuten se ei ole luksusta”, on hän todennut. Toisen maailmansodan jälkeen Christian Dior puolestaan vastasi naisten toiveisiin suunnittelemalla sota-ajan pulavuosien jälkeen ylellisen naisellisia vaatteita, jotka 50-luvulla perustuivat tiimalasisiluettiin. 60-luvulla naisten muodissa pyristeltiin jälleen eroon vyötäröä korostavasta siluetista.

20- ja 60-luku muistuttavat toisiaan monessa suhteessa. Vuosikymmenet juhlivat moderniutta ja muoti julisti nuoruutta ja uutuutta. Molemmilla vuosikymmenillä vaatteet pohjasivat väljempään siluettiin ja vallitseva naisihanne oli poikatyttömäinen. 20-luvulla naisten vaatteiden koettiin edustavan äärimmäistä vapautta: ne oli helppo pukea, riisua ja huoltaa (Lurie 1992, 223). Naiset myös irrottautuivat perinteisestä naisen roolista kodin ylläpitäjänä. Vuosikymmenten ilmapiiri oli eloisa, ja leikkisällä designilla ja nuorekkaalla siluettilla suunnittelija saattoi tehdä pukeutumisesta vähän hausempaa. Myös kaukomaiden kaipuu oli näkyvissä molemmilla vuosikymmenillä ja idästä ammennettiin vaikutteita pukeutumiseen. 60-luvulla hipit jakoivat ajatuksen, että ihmisten tulisi ilmaista – avoimesti, rehellisesti ja vaatteidensa kautta – ajatuksiaan, pyrkimyksiään ja uskomuksiaan. Tähän oli kytköksissä suuri arvostus käsityötä kohtaan, jossa koettiin olevan sielukkuutta verrattuna teollisesti tuotettuihin vaatteisiin. (Leventon 2005, 28.)

Naiset ovat käyneet paljastamisen ja peittämisen vuoropuhelua pukeutumisen kautta. Erogeeninen paikka on vaihdellut muodin historian vuosikymmenten aikana paikasta toiseen. Muodin historian tutkija Anna Yanofsky pitää väljiä kaftaneja ja muita runsaita vaatteita kiehtovina, sillä ne jättävät paljon katsojan mielikuvituksen varaan. Hänen mielestään Balenciagan luomuksissa ja kaftaneissa on samaa: naisen vartalo on vaateen alla, mutta et tiedä tarkalleen, että missä. (Hix 2014.) Huomio voidaan kuitenkin myös kiinnittää täysin pois vartaloajattelusta. Hokkasen (2013) mukaan English (2005, 34) kirjoittaa japanilaisen vaatesuunnittelija Rei Ka-

wakubon kommentoineen kimonoista inspiraationsa saanutta, sukupuoli-neutraalia suunnitteluaan sanomalla, ettei hänen vaatteidensa tarkoitus ole peittää tai paljastaa naisen vartalon muotoja, vaan mahdollistaa henkilön olemisen sellaisena kuin on. Kawakubo on myös todennut suunnittelevansa vaatteita vahvoille naisille, jotka tekevät vaikutuksen miehiin miehillään eivätkä kehoillaan (Hokkanen 2013).

Miesten ja naisten sukupuoliroolit ovat eläneet erityisen sitkeässä pukeutumisessa. Suorat linjat vaatteessa mielletään kovina ja maskuliinisina, kun taas kurvikkaat linjat koetaan naisellisina ja pehmeinä (Sorger & Udale 2006, 40). Naisten pukeutuminen on ottanut vaikutteita maskuliinisista elementeistä pyrkien rikkomaan sukupuoliroolien rajoja, ja kenties myös vain käytännöllisistä syistä. Perinteisesti miesten vaatetukseen kuuluvien housujen tie hyväksytyksi naisten pukeutumisessa on ollut pitkä. Naisten housujen käyttöä on pidetty mm. säädyttömänä, ja sen on pelätty horjuttavan tasa-arvoa ja vähentävän seksuaalista vetovoimaa. Arkiasuksi ne kelpuutettiin vasta 30-luvun puolivälissä. (Lurie 1992, 225; Stevenson 2012, 116.) Lurien (1992, 229) mukaan miesten pukeutumisesta elementtejä lainaava Annie Hall -tyylin kantaja on huoleton, lapsenmielinen ja huumorintajuinen poikatyttö, mutta samalla tyyli ilmaisee leikittelevää antifeminismiä.

Edellisessä luvussa esitelty suunnittelija Katharine Hamnett kokee iskulauseilla varustettujen t-paitojen olevan yksi parhaimmista keinoista protestoida vaateen avulla, mikäli katsoja voi rekisteröidä niiden tekstin jo 200 metrin päästä (Phillips 2018). Katharine itse kohautti vuonna 1984 pukeutumalla valkoiseen t-paitaan, jossa oli sodanvastainen iskulause ”58% Don’t Want Pershing” tavatessaan pääministeri Margaret Thatcherin tämän virka-asunnolla järjestetyssä muotiaiheisessa tilaisuudessa (Jänisniemi & Jänisniemi 2007, 194).

Kuva 13. Katharine Hamnettin poliittisesti kantaa ottavia t-paitoja sekä Hamnettin tapaaminen pääministeri Thatcherin kanssa (Mower 2017).

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä opinnäytetyössä tutkimusstrategiana on käytetty laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoista ei tehdä päätelmiä yleistettävyyttä ajatellen, mutta ajatuksena on kuitenkin alun perin aristoteelinen ajatus, että yksityisessä toistuu yleinen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 177). Kvalitatiivisen tutkimusstrategian tiedonkeruumenetelminä käytettiin haastattelua ja havainnointia. Haastattelun avulla saadaan selville, mitä henkilöt ajattelevat, tuntevat ja uskovat. Havainnoin avulla puolestaan saadaan tietoa, toimivatko ihmiset niin kuin he sanovat toimivansa. (Hirsjärvi ym. 2007, 207.) Ainoana tiedonkeruumenetelmänä havainnointi on analyysin kannalta haasteellinen. Havainnointi on kuitenkin perusteltu tiedonhankkimismenetelmä, kun tutkittavasta ilmiöstä tiedetään hyvin vähän tai ei laisinkaan. Havainnoinnin ja haastattelun yhdistäminen on monesti hedelmällistä. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 83.)

Kuluttajanäkökulmaa opinnäytetyön aiheeseen haettiin haastattelun ja havainnoinnin avulla. Haastattelumuotona käytettiin teemahaastattelua. Kohdejoukko valikoitui lähipiiristä, ja näin yhteydenpito oli sujuvaa ja mahdollisia väärinkäsityksiä oli helppo oikaista. Haastateltaville pyrittiin keksimään kysymyksiä, jotka palvelisivat mahdollisimman hyvin opinnäytetyön tutkimusongelmaa. Haastateltavat saivat kysymykset etukäteen luettavikseen, ja näin he saivat valmistautua ja miettiä kysymyksiä rauhassa. Haastateltaville haluttiin antaa mahdollisuus ilmaista itseään omin sanoin ja mahdollisimman vapaasti. Avoimet kysymykset myös antoivat mahdollisuuden tunnistaa motivaatioon liittyviä seikkoja (Hirsjärvi ym. 2007, 196). Haastattelujen lisäksi opinnäytetyössä havainnoitiin bloggaaja FIGTNYn tyyliä ja ajatuksia pukeutumisen taustalla. Kuluttajanäkökulmaa etsittiin myös havainnoimalla katutyylisivustoja ja ATUKO-nimisen yrityksen Etsy-sivuston asiakaspalautetta.

Yritysnäkökulmaa opinnäytetyöhön haettiin havainnoimalla benchmarkingin kohteeksi valikoituja yrityksiä. Yrityksiä havainnoitiin internet-lähteiden avulla. Esikuva-analyysissä kiinnitettiin huomiota erityisesti yritysten toiminnan taustalla oleviin motiiveihin.

4.1 Haastateltavat yksityishenkilöt

Opinnäytetyön haastateltaviksi yksityishenkilöiksi valikoituivat artisti Titi Tuhatmieli sekä taiteilijasielu Tiina Nevalainen. Haastateltavien kanssa käydyt haastattelut toteutettiin teemahaastatteluna: haastattelu äänitettiin, litteroitiin ja lopuksi vielä luetutettiin haastateltavilla. Opinnäytetyön tekijälle oli tärkeää saada teksteistä mahdollisimman paljon haastateltavien näköiset.

4.1.1 Titi Tuhatmieli

Titi Tuhatmieli on helsinkiläinen lauluntekijä, joka julkaisi debyyttisinkunsa Ikionnellinen kesällä 2018. Hän toimii taidekentällä monipuolisesti ilmaisutaiteen parissa ja opiskelee puhe- ja draamataidetta Snellman-korkeakoulussa. Myös kuvataiteet ja kirjoittaminen ovat osa Titi Tuhatmielen elämää. Tällä hetkellä hän työstää tulevia kappaleitaan, keskittyy opintoihinsa ja keikkailee näyttelijänä nauttien elämästään.

Kuva 14. Titi Tuhatmieli ikionnellisena (Korhonen 2018).

Oversized-vaatteet edustavat Titi Tuhatmiehelle aina toimivaa vaihtoehtoa: niissä on hyvä olla eikä vaate kiristä tai ahdistaa päällä vieden turhaa huomiota. Artisti ei myöskään halua käyttää turhaa energiaa asunsa korjailuun, vaan olon täytyy olla vapaa ja liikkumisen tunnettava luonnolliselta. Arkisin käytännöllisyys korostuu eikä pukeutumista juuri mieltä: ”kunnan on tarpeeksi lämmin”. Oversized-vaatetta on myös helppo asustaa tilanteen vaatimalla tavalla. Esimerkiksi valtavan ison t-paidan tai tunikan kaverina toimivat yhtä hyvin tennarit kuin korkokengätkin. Kokonaisuudesta saa asusteilla juhlanan, mutta samalla siinä on hyvä ja rento olla. Il-tarientoihin hän todennäköisesti laittaa mieluummin jättikokoisen villapaidan kuin pikkumekon, vaikka pukeutumistyyli saattaa vaihdella paljonkin fiiliksen mukaan. Aikoinaan oversized-vaatteet ovat aiheuttaneet lähipiirissä hilpeyttäkin ja sanat ”telttä” ja ”kaapu” ovat tulleet tutuiksi. Lempivaatekappaleiksi nousevat erityisesti isot takit: miesten bleiserit sekä ylisuurat ulkotakit vintage-hengellä ja olkatoppauksilla.

Titi Tuhatmieli on pukeutunut oversize-henkisiin vaatteisiin jo pitkään, mutta aina ajatukset pukeutumisen taustalla eivät ole liittyneet pelkästään oversized-vaatteiden käyttömukavuuteen tai kiinnostavuuteen. Nuoremmalla iällä väljiin vaatteisiin pukeutumisen taustalla on ollut myös tunne vartalon peittämisen tarpeesta. Lukioikäisenä tehdyt mallintyöt vääristivät kehonkuvan pitkäksi aikaa, ja vasta viime vuosina hän on kokenut olevansa sinut kroppansa kanssa. Nykyään kun hän ei häpeile käyttää vartaloa mu-

kailevia vaatteita, on hänestä paljon mukavampi pukeutua myös oversized-vaatteisiin, kun sisältää kumpuaa hyvää ja itsevarmaa oloa vaatteisiin katsomatta. Hän kokeekin, että kaikkein ideaalein lähtökohta pukeutumisessa on pukeutujan hyvä olo itsessään, mitä vaate parhaimmillaan tukee.

Titi Tuhatmieli ei koe noudattavansa mitään erityisiä pukeutumissääntöjä vaatteita yhdistellessään, vaan luottaa omaan visuaaliseen silmäänsä ja oman mielenvireensä johdatteluun. Hän arvostaa mahdollisuuksien runsautta ja uskallusta laajentaa ja haastaa itseään niin pukeutumisessa kuin muillakin elämän osa-alueilla. ”Se, että jokin tyyli on lähellä itseään, ei tarkoita, että se olisi ainut ja siinä on pysyttävä – vaihtoehtoja on paljon. Tuhansia!” Tuhatmieli lisää nauraen. Muita ihmisiä hän haluaa kannustaa tiedostamaan mahdolliset omat rajoitteensa pukeutumisen taustalla ja pukeutumaan juuri niin kuin tuntuu hyvältä.

4.1.2 Tiina Nevalainen

Olen 29-vuotias supermimmi Jyväskylästä. Maalaan, piirrän ja duunaan harrastajateatterissa lavasteita, ja pian suunnitelen myös decoja tapahtumiin. Työkseni teen tarjoilijan hommia pitseriassa. Vapaa-aikanani tykkään käydä punttisallilla, keksiä vitsejä sekä lusmuta kumppanin kainalossa. Haa-veilen isosta vaatehuoneesta sekä omasta ateljeesta.

Tiina Nevalainen

Tiina kuvailee arkipukeutumistaan poikamaisen rennoksi, mutta erilaisiin tilaisuuksiin hän pukeutuu mielellään tyylikkäästi. Hän pukeutuu fiilikseen mukaan, ja joskus asua tulee vaihdettua useammankin kerran päivässä. Tiinaa inspiroi erilaisten asukokonaisuuksien kokeileminen, vaikka ajatuksen tasolla vaatekappaleet eivät sosisikaan yhteen. ”On mukavaa yllättyä, kun sekalaisista osista saa luotua tasapainoisen ja tyylikkään kokonaisuuden, jonka voi ottaa haltuun ja kantaa ylpeydellä”, hän kertoo. Oversized-vaatteet edustavat Tiinalle erityisesti mukavuutta ja rentoutta. Oversized-vaatteilla voi myös korostaa kehon parhaimpia puolia, mutta halutessaan myös piilottaa heikompina pitämiään. Vyötäröä voi esimerkiksi korostaa pukeutumalla löysiin housuihin, joiden kaveriksi voi pukea tiukan yläosan.

Helppimmin lähestyttäviä oversized-vaatteita Tiinan mielestä ovat hupparit, flanelli- sekä collegepaidat. 90-luku on inspiroiva vuosikymmen. Kirpputorit ovat hyviä paikkoja metsästää kivoja oversized- ja unisex-vaatteita. Kiinnostaviksi oversized-vaatteiksi hän mainitsee kasaritakit ja salihousut. Olkatoppaukset hän kuitenkin ottaisi kasaritakista pois, ettei hartialinja lii-kaa korostu. Tiina tasapainottaa oversize-lookkia kireämmillä vaatteilla, sillä kauttaaltaan ylisuurissa vaatteissa yleisilme voi olla liian tönkkö. ”Kor-

keavyötäröiset, löysät housut kireällä vyötäröllä yhdistettynä ihonmyötäiseen yläosaan ovat best. Tähän voi vielä pelata ison jakkutakin, jos balanssi pysyy eheänä”, hän luettelee. Jos yläosa puolestaan on muhkea, niin kaveriksi käyvät kireät housut ja esimerkiksi paksupohjaiset lättäkengät. Tiina uskoo, että hyvä olo vaatteessa kumpuaa ulospäin ja että naisellisuus tai seksikkyyys eivät ole vaateen väljyydestä kiinni. Tiinalla itsellään on MC Hammer -tyyliset housut (Kuva 15), joiden kanssa hän yhdistää tiukan yläosan. Tässä asussa hän kokee olonsa voimaannuttavan naiselliseksi. Tärkeintä hänen mielestään on löytää pukeutumisessa tasapaino ja omalle keholle sopiva ja sitä imarteleva tyyli.

Kuva 15. Tiina yhdistää väljät housut tiukan topin ja rennon jakkutakin kanssa (Savelius 2018).

4.2 Havainnoitavat yritykset ja bloggaajat

Opinnäytetyössä havainnoitavat yritykset valikoituivat opinnäytetyön tekijän omien mieltymysten mukaisesti. Kaikkien yritysten mallistoissa nähdään rentoja ja ylisuuria siluetteja, mutta kaikilla heillä on omanlaisensa suunnittelujälki. Pyrkimys oli selvittää yritysten tärkeinä pitämiä arvoja, joihin he luottavat ja perustavat toimintansa. Opinnäytetyössä havainnoitiin myös bloggaaja FIGTNYä ja hänen ajatuksiaan oversized-vaatteista.

4.2.1 The Row

The Row on yhdysvaltalaisen sisarusten, Ashley ja Mary-Kate Olsenin vuonna 2006 perustama muotitalo. Heidän suunnittelutyönsä perustuu ylellisiin kankaisiin, pettämättömiin yksityiskohtiin sekä täydellisiin siluetteihin. The Row keskittyy poikkeuksellisiin tekstuureihin ja täsmälliseen räätälöintiin. Siskokset luottavat minimalistiseen muotoiluun, tinkimättömään laatuun sekä rentoon, ajattomaan eleganssiin. (The Row 2018; net-a-porter 2018.)

Olsenin kaksoiset antavat nykyään harvemmin haastatteluita, ja he kokevat, että heidän mallistonsa puhuvat paremmin puolestaan: luottaen suoraviivaiseen, henkilökohtaiseen ja sanattomaan kokemukseen (Holgate 2018). Olsenin siskosten omaa pukeutumista on myös aina seurattu tiiviisti, ja heitä pidetään pioneereina oversize-tyylin ja niin sanotun homeless chic -tyylin luojina.

Kuva 16. The Row'n ready-to-wear-mallistoa keväältä 2019 (Holgate 2018).

Kuva 17. The Row'n Pre-Fall 2015 -mallistoa (Phelps 2015).

4.2.2 ATUKO

ATUKO on liettualainen pieni perheyrittäjä, joka nojaa suunnittelussaan minimalistiseen eleganssiin. Yritykseen kuuluvat suunnittelusta vastaava Atene Malinauskaite sekä hänen äitinsä Egle, joka vastaa yrityksen neuletuotteiden valmistuksesta. ATUKO on aloittanut vuonna 2012 myyntinsä Etsy-sivustolla. Yrityksen suunnittelija Atene uskoo, että heidän vaatteensa ilmaisevat verbaalista kieltä paremmin heidän suunnittelufilosofiaansa. Yritys pyrkii tekemään paitsi korkealaatuisia vaatteita, myös uskoo vaatteiden välittävän merkityksellisiä tunnetiloja. ”Kuka ellei vaatteesi voi kertoa tunnetilastasi ollessasi hiljaa?” Atene kirjoittaa heidän kuvauksessaan Etsy-sivustolla. ”Mitä jos asusi voisi kertoa kuka olet?” hän jatkaa. (Etsy n.d.)

ATUKO pääsi muita yrityksiä lähempään tarkasteluun myös kuluttajien kokemusten kautta. Yrityksen Etsy-sivustolta pääsee lukemaan asiakaspalautteita, ja reilu 400 asiakaspalautetta kirjattiin ja taulukoitiin ylös opinäytetyötä varten. Asiakaspalautteen avulla saatiin dataa niin ostetuista tuotteista kuin tuotteiden ominaisuuksista. Kommentit on analysoitu seuraavassa luvussa.

Kuva 18. Kuvakollaasi ATUKON tuotekuvista heidän Etsy-sivustoltaan. Myös ATUKOn asusteissa nähdään oversize-mitoitusta.

4.2.3 Samuji

Samuji on Samu-Jussi Kosken vuonna 2009 perustama helsinkiläinen design-talo. Rakkaus tarpeellisia asioita kohtaan, yksinkertainen käytännöllisyys ja ystävällisyys ovat arvoja, joita Samuji pitää tärkeinä. Samujin tavoitteena on tuottaa ajatonta ja kestäväää designia, joka palvelee tarkoitustaan, mutta jolla on myös tarina kerrottavanaan. Samujilla on kaksi erillistä vaatemallistoa, Samuji Classic ja Samuji Seasonal. Samuji Classic koostuu klassisista vaatekappaleista, kun taas Seasonal on ilmeeltään boheemimpi ja värikkäämpi. Samujin laadukkaat materiaalit hankitaan Euroopasta ja Japanista, vaatteet suunnitellaan Suomessa ja tuotannosta vastaavat huolella valitut valmistajat Euroopassa. (Samuji 2018.)

Suunnittelun pohjana toimii mielikuva naisesta tai oikeastaan neljästä naisesta, keitä suunnittelija Samu-Jussi ajattelee usein mallistoa luodessaan. Hän pyrkii suunnittelemaan malliston niin, että jokainen neljästä erilaisesta ja eri-ikäisestä naisesta löytää siitä itselleen sopivia vaatteita ja asusteita. (Peltonen 2017.) Samu-Jussi Kosken mukaan hyvä vaate saa ihmisen tuntemaan olonsa turvalliseksi, nostattaa kenties hieman itsetuntoa, kestää aikaa eikä sen tekemisessä ole tarvinnut sortaa ketään (Yli-Ojanperä 2012).

Samu-Jussi Koski kokee maailman olevan täynnä virikkeitä suunnittelijalle, sillä niitä tulvii kaikkialta: valoista, väreistä, esineistä, ihmisistä, tunnelmista ja unelmista. Ärsykeitä on hänen mukaansa niin paljon, että oikeastaan niitä pitää pikemminkin paeta kuin hamuta. Samu-Jussi Koski on harras taiteen ystävä, ja Samujin printtimaailma on syntynyt yhteistyössä kuvittajien ja taiteilijoiden kanssa. Suunnittelijan lempitaiteilija vaihtelee tilanteen mukaan, mutta yksi on silti ylitse muiden ja pysyy ja väikkyä myös jollain tavalla mukana vaatemallistojen luomisessa: Henri Matisse. ”En voi olla ihailematta hänen naiskuviaan. Ne ovat jollain lailla minulle ikuinen inspiraation lähde”, Samu-Jussi kertoo. (Peltonen 2017.)

Kuva 19. Samujin resort-mallistoa kevätseasonille 2019 (Bobb 2018).

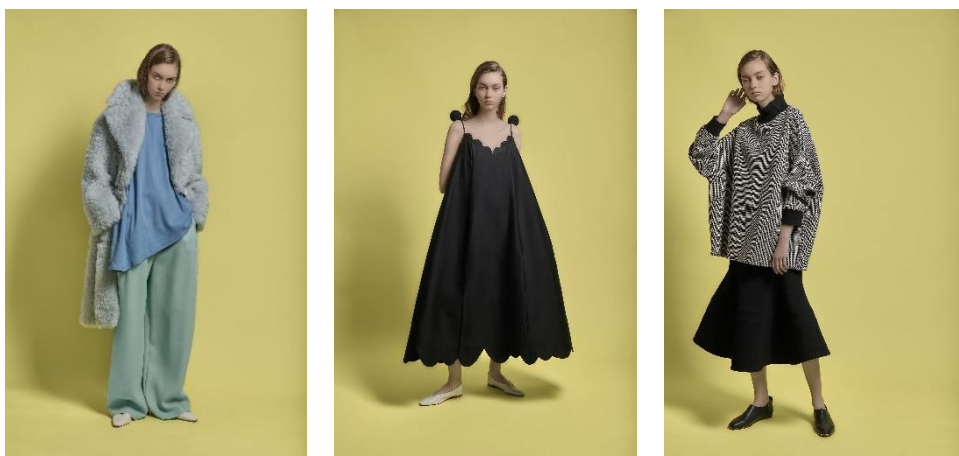

Kuva 20. Samujin ready-to-wear-mallistoa syksylle 2018 (Bobb 2018).

4.2.4 Vika Gazinskaya

Kansainvälisesti arvostettu muotisuunnittelija ja katutyyli-ikoni Vika Gazinskaya perusti vaatemerkinsä vuonna 2006 Moskovassa. Hänen vaatteissaan nähdään hupaisia kuvioita, käsin ommeltuja yksityiskohtia ja ylellisiä materiaaleja, jotka ovat peräisin Italiasta ja Ranskasta. (The Business of Fashion n.d.)

Brändin mallistoissa nähdään rohkeita ja arkkitehtonisia siluetteja, ja Vika itse luonnehtii mallistojaan demi-coutureksi. Inspiraatiota Vika Gazinskaya ammentaa muodin ja taiteen historiasta, ja erityisen ihastunut hän on Cristóbal Balenciagaan ja Van Goghiin. Vika kertoo olevansa viehätynyt myös minimalismista ja grafiikasta. Hän ei käytä mallistoissaan koskaan oikeaa turkista tai nahkaa. Vuoden 2013 syksyn mallistollaan (Kuva 23) Vika otti kantaa turkisteollisuuteen: mallistokuvissa malli kantaa kädessään tai kaulassaan pehmolelueläintä ikään kuin turkisstoolaa. (Vorontsova-Velyaminova 2013; Guellaty 2012.)

Kuva 21. Vika Gazinskayan syksyn ready-to-wear-mallistoa vuodelta 2018 (Verner 2018).

Kuva 22. Vika Gazinskayan ready-to-wear-mallistoa keväältä 2017 (Codinha 2016).

Kuva 23. Vika Gazinskayan syksyn 2013 ready-to-wear-mallistoa (Singer 2013).

4.2.5 Jil Sander

Saksalainen Jil Sander avasi ensimmäisen putiikkinsa Hampuriin vuonna 1968, ja vuonna 1975 hän lanseerasi ensimmäisen oman mallistonsa. Hänen suunnittelutyönsä keskiössä ovat aina olleet yksinkertainen design, harmonia mittasuhteissa, soljuvat linjat ja hienovarainen ilmaisu. (Watson 2010, 350; e-flux 2017.) Brändiä kuvaillaan minimalistiseksi, mutta Jil itse kuvailee itseään mieluummin puristiksi. Hänen estetiikan näkemyksensä juontaa juurensa Bauhausin visiosta, joka nojaa funktionaaliseen järkevyyteen. Tämä visio toimii hänen työnsä kulmakivenä, mutta hän kertoo etsivänsä suunnittelussa aina uusia hienostuneisuuden muotoja ja yksinkertaista aistillisuutta. (Menkers 2017.) Materiaali on tekstiilisuunnittelijan koulutuksen käyneen Jilin huomion keskipisteenä: hän on omistautunut kankaiden tutkimiselle tuoden huipputeknologiaa Japanista ja kehittämien materiaaleja yhteistyössä italialaisten valmistajien kanssa (e-flux 2017).

Jil Sanderin muotitalon nykyiset luovat johtajat, pariskunta Luke ja Lucie Meier nimitettiin toimeensa keväällä 2017 edellisen johtajan Rodolfo Paglialungan jäätyä sivuun. Uudet luovat johtajat haluavat painottaa vielä enemmän tunnepitoisuutta. ”Minimalismilla on hieman kylmä kaiku, ja meille on tärkeää tuoda työhömmme sielukkuutta ja pehmeyttä. Vaatteesi voivat todella kertoa ihmisille, mitä ajattelet”, Luke uskoo. Brändin suunnittelijoille on myös tärkeää suunnitella vaatteita, jotka palvelevat käyttäjänsä pitkään. (Madsen 2018.)

Kuva 24. Jil Sanderin 2019 resort-mallistoa (Cardini 2018).

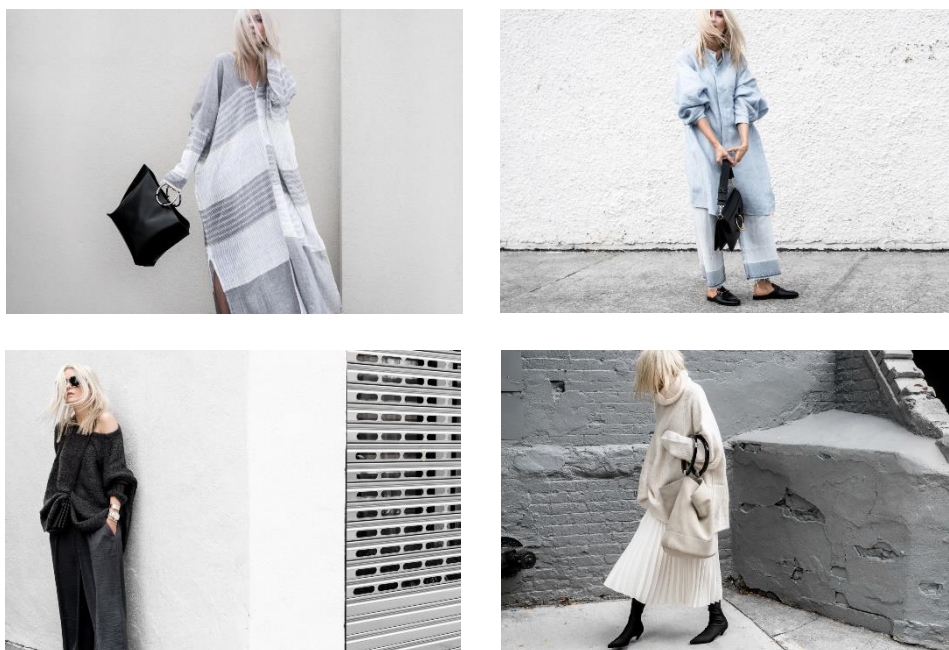

Kuva 25. Jil Sanderin resort-mallistoa vuodelta 2017 (Cardini 2016).

4.2.6 FIGTNY

FIGTNY on Michaela Babuskovan vuonna 2014 perustama muotiblogi, joka on vain muutamassa vuodessa kasvattanut suosiotaan, ja tänä päivänä hänen kuviaan jaetaan paljon eri sosiaalisen median lähteissä. Hän luottaa minimalistiseen pukeutumiseen ja on mieltynyt mustavalkoiseen värimaailmaan. Hänen kuvissaan asut esittävät pääroolia, ja Michaela on luonut itsestään mysteerikuvan seuraajilleen piilottamalla usein kasvonsa hiuksiansa ja aurinkolasien taakse. (X NIHILO 2017.)

FIGTNYn minimalistisen pukeutumisen taustalla ovat hänen juurensa Tšekkoslovakiassa, jossa tyyli pidettiin yksinkertaisena. Hän ei myöskään koe oloaan mukavaksi monimutkaisissa vaatteissa. Hän pitää vaatteissa volyyminista ja ylisuurista silueteista. Hän kertoo pienikokoisena naisena pitävänsä siitä, miltä liioitellun isot vaatteet näyttävät editorial-kuvissa. Hän myös haluaa tuntea olonsa vapaaksi vaatteessa liikkuessaan ja kiinnittääkin vaatteissa ensisijaisesti huomiota vaateen mukavuuteen. Hän ei koe seuraavansa trendejä, vaan pukeutuu fiiliksen mukaan. Hän pitää mittasuhteilla leikkittelystä, mutta hänen mielestään pukeutumisessa kaiken a ja o on tasapaino. Hän pitää nyrkkisääntönä pukeutumisessa kokeilevan ja klassikon yhdistelmää ja neuvoo valitsemaan asusta vain yhden liioiteltavan kohdan. (Ahn 2018.)

Kuva 26. Kuvakooste FIGTNYn blogisivustolta (FIGTNY 2018).

4.3 Katutyylisivustot

Katutyylisivustoista havainnoinnin kohteeksi valikoituivat Liisa Jokisen ja Sampo Karjalaisen harrastuksenaan pitämä helsinkiläistä katutyylä esittelevä Hel Looks -blogi ja sen sisäisivustot SF Looks ja NYC Looks. Katutyylisivustojen kuvat ja kommentit kahlattiin läpi, ja opinnäytetyön aiheeseen liittyvät kommentit kirjattiin ylös. Opinnäytetyöhön on nostettu joitakin kommentteja ylös, ja muuten kommentit on analysoitu seuraavassa luvussa johtopäätelmiä varten.

Katutyylisivustoilla esiintyi paljon oversized-vaatteen käyttömukavuuteen ja kotoisuuteen liittyviä kommentteja.

Minulla on teoria: jos tunnen oloni hyväksi vaatteessa, täytyy minun myös näyttää hyvältä. Pidän lähes kaikesta ylisuuresta.

Cecilia, 36

Tila on paras koko. Olen hulluna väljiin pellavamekkoihin ja mukaviin, käytännöllisiin vaatteisiin, joita voisin käyttää lopputomiin.

Tori, 24

Arvostan mukavia, luonnonmateriaaleista valmistettuja vaatteita. Erityisen inspiroitunut olen vanhoista takeista: mitä isompi ja mitä erikoisempi, sen parempi.

Mimosa, 24

Tavallisesti pukeudun säkkimäisiin vaatteisiin mukavuuden takia. Lisään asuun kuitenkin jotain tyylikästä.

Charlotte, 18

En voisi elää ilman oversized-farkkujani: ne ovat niin hauskat ja niissä on helppo liikkua.

Daria

Tämän hetkiset suosikkini ovat ehdottomasti ylisuuret takit, jotka näyttävät vilteiltä ja kimonoilta.

Helene, 32

Pukeutajat ammentavat pukeutumiseensa inspiraatiota myös menneiltä vuosikymmeniltä.

Tyylini ottaa inspiraatiota 90-luvulta. Erityisesti naiset, jotka pukeutuivat löysiin vaatteisiin, rokkasivat silloin, mutta tyttömäisellä tavalla. Aaliyah, Tatyana Ali sarjassa Bel-Airin prinssi sekä Lisa Bonet ovat tyyli-idolejani. Tykkään pukeutua väljästi istuviin vaatteisiin tai mihin vain, missä voin liikkua vapaasti. Usein käännyin miesten vaatetuksen puoleen, johon lisään feminiinisiä elementtejä. Asetan mukavuuden tyylin edelle, mutta se ei tarkoita, että joutuisi luopumaan tyylikkyydestä.

Marissa, 21

Tykkään pukeutua mahdollisimman väljiin ja isoihin vaatteisiin. 80- ja 90-luku ovat inspiroivia vuosikymmeniä.

Saara

Oversized-vaatteisiin pukeutujien keskuudesta löytyi myös kerrospukeutumisen ystäviä.

Pidän kaikesta ylisuuresta sekä kirkkaista väreistä ja kuoseista. Tavallisesti kerrostan näitä päällekkäin ja katson kuinka ne toimivat yhdessä.

Riko, 23

Pukeudun väljiin ja mukaviin kerrosvaatteisiin, missä on mukava matkustaa. Ennen tapasin pukeutua tiukkoihin vaatteisiin, mutta nykyään koen, että väljät ja soljuvat vaatteet ovat seksikkäämpiä.

Cara, 39

Ylisuuri siluetti koetaan mielenkiintoisena ja siluettia korostetaan myös olkatoppauksien avulla.

Rakastan mukavia, superlöysästi istuvia vaatteita, jotka liikkuvat mukavasti ja luovat mielenkiintoisia siluetteja vartalon ympärille.

Anna

Olkatoppaukset ja neliskulmaiset muodot inspiroivat minua.

Maya

Laskostus, vahvat värit ja printit sekä väljät muodot vetoavat minuun. Pidän myös liioittelusta 30- ja 80-luvun hartialinjasta.

Snezana, 35

Naiset myös mielellään lainaavat vaatteita miesten vaatekaapista tai ammentavat inspiraatiota miesten pukeutumisesta.

Suosin yleensä ylisuuria miesten vaatteita, jotka ovat yksinkertaisia, mutta joissa on mielenkiintoisia yksityiskohtia.

Tracy, 21

Kallistun pukeutumisessa enemmän androgyynin tyyliin. Käytän usein mieheni kauluspaitoja, ylisuuria housuja sekä oxford- ja lenkkikenkiä.

Robin, 30

Pidän 90-luvusta, poikien vaatteista, hip hop -, työ- ja urheiluvaatteista – käytännössä mistä vain, mikä ei ole liian ladylike tai glamouria.

Leni, 27

Muutamit kommentteista liittyivät pukeutujan ilmaisulliseen tarpeeseen.

Rakastan sateenkaaria, glitteriä ja löysiä vaatteita, joilla voin näyttää ylpeyteni. Vietin niin monta vuotta kaapissa, että nyt haluan kaikkien tietävän, että olen gay.

Sabrina, 17

Tänään halusin tuntea oloni "isoksi" ja vieväni kaduilla tilaa: halusin olla koko korttelin kokoinen.

Mati, 21

Pukeutujat kertoivat myös ostavansa tarkoituksella isompia vaatekokoja.

Pidän ylisuurista svetareista ja takeista. En omista yhtään omani kokoista päälly- tai pikkutakkia.

Siiri

Myös minimalismi ja japanilaiset suunnittelijat nousivat esiin kommentteissa.

Eniten inspiroidun japanilaisesta estetiikasta, kuten minimalismista, oversize-klassikoista sekä hienostuneista silueteista.

Minea, 20

Rakastan minimalismia ja mukavuutta leikkisällä twistillä. Tällä hetkellä olen inspiroitunut miesten vaatteiden leikkauksista.

Ansley, 26

5 TULOSTEN ANALYSOINTI JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Lähes kaikilla havainnoinnin kohteeksi valikoituneilla yrityksillä on mallistoissaan niin ylisuuria kuin vartalonmukaisiakin siluetteja, vaikka malliston yleisilme onkin rento. ATUKOlla on yrityksistä silmiinpistävimmin tuotteissaan oversize-siluetteja. Erityisesti ylisuuret neuletuotteet edustavat vahvasti heidän tuotevalikoimassaan. Alapuolella olevassa kaaviossa (Kuva 27) nähdään ATUKOn asiakaspalaute purettuna eri sektoreihin sen mukaan, miten asiakkaat ovat tuotteita kuvailleet. Asiakkaat ovat antaneet tilaamistaan tuotteista palautetta kuvailemalla ominaisuuksia, jotka tuotteissa ovat miellyttäneet. Eniten tuotteita kuvailtiin adjektiiveilla kaunis ja upea, joilla viitattiin tuotteeseen kokonaisuutena. Toiseksi eniten tuotteita keuhuttiin niiden laadukkaasta valmistusjäljestä. Asiakkaat antoivat myös paljon palautetta tuotteen designiin liittyen: tuotteiden design koettiin eleganttina, ajattomana ja mielenkiintoisena. Tuotteet koettiin myös hyvin mukavina päällä niin materiaalin kuin kotoisan olemuksensa myötä. Asiakkaat kokivat tuotteiden poikkeavan tavallisten vaateliikkeiden valikoimasta ja kertoivat saaneensa uniikeista vaatteistaan paljon kehuja.

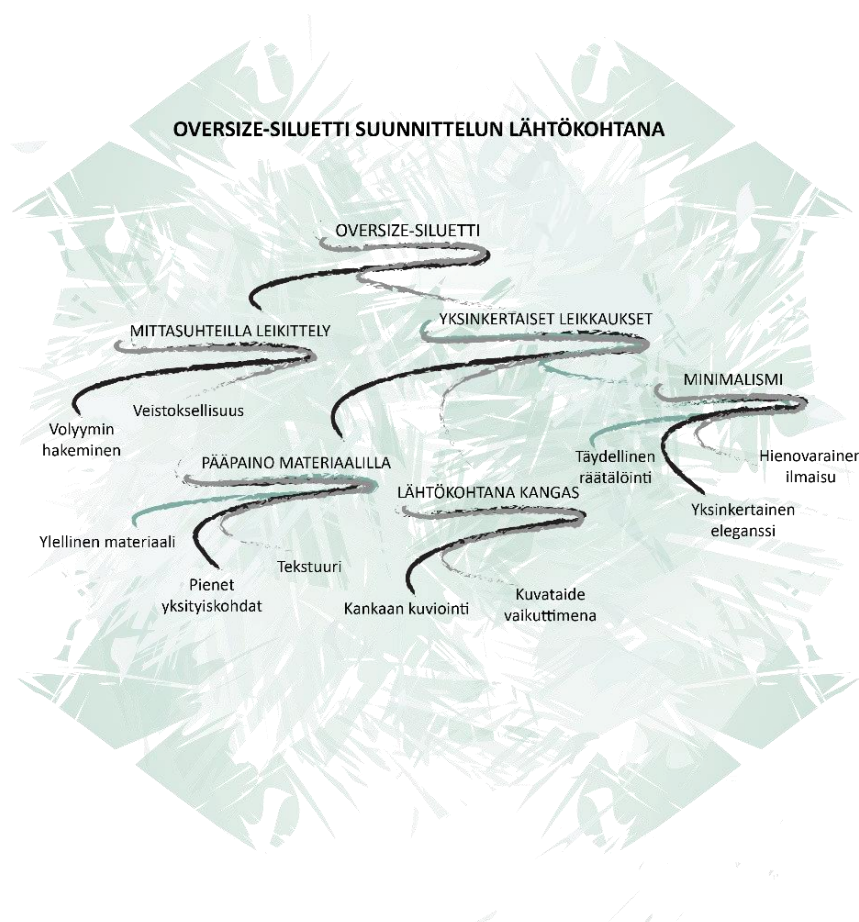

Kuva 27. ATUKOn asiakaspalaute Etsyssä. Tiedot päivitetty opinnäytetyöhön 26.10.2018.

Yhteisiä nimittäjiä havainnoitavien yritysten suunnittelufilosofiassa ovat materiaalien tärkeys ja painotus: niiden laatu tai erikoislaatuinen luonne sekä vaatteiden ajaton muotokieli. Samuille laadukkaiden materiaalien lisäksi vaatteiden ekologisuus on tärkeässä asemassa. Vika Gazinskaya taas suhtautuu torjuvasti turkis- ja nahkateollisuuteen. Havainnoitavista yrityksistä osa luottaa itsessään yksinkertaisen, rennon elegantin ja taitavasti leikatun siluetin voimaan ja nojaa laadukkaisiin materiaaleihin ja klassiseen väripalettiin. Osa yrityksistä puolestaan leikittelee väreillä, kuvioinneilla ja mittasuhteilla inspiroituen muodin ja taiteen historiasta.

Havainnoitavien yritysten vaatteissa oversize-ilmettä on haettu väljemmän mitoituksen lisäksi myös esimerkiksi ylipitkillä hihoilla ja housun lahkeilla. ATUKOn neuletuotteissa nähdään myös muhkeita pussihihoja. Yritykset saavat liioitellut linjat näyttämään kuitenkin soljuilta ja tasapainoisilta. Havainnoitavista yrityksistä The Row, ATUKO ja Jil Sander luottavat mustan ja valkoisen lisäksi eniten pehmeisiin, neutraaleihin väreihin, jotka ovat ajattomia ja henkivät rauhallista ja hienostunutta vaikutelmaa. The Row eritoten nojaa yksivärisiin kankaisiin, joskin materiaalien pintarakenteen itsessään saattaa olla hyvinkin elävä. Yrityksistä Samuji ja Vika Gazinskaya käyttävät edellisten lisäksi myös voimakkaita ja eloisia värejä ja yhdistelevät myös kuviomaailmaa mallistoihinsa. Vika Gazinskaya on yrityksistä hassuttelevin ja kokeellisin niin värien käytön, kuvioinnin kuin siluetinkin suhteen.

Kuvassa 28 on koottu teorian ja havainnoinnin avulla tekijöitä, jotka vaikuttavat suunnittelijan motiiveihin lähestyä rentoja siluetteja. Suunnittelija voi valita yksinkertaistetun siluetin, joka toimii hyvänä pohjana erilaisille kuvioinneille tai toimii itsessään minimalistisella kauneudellaan. Suunnittelija voi myös leikitellä mittasuhteilla lisäten vaatteeseen johonkin kohtaan volyymia tai rakentaa vaatteesta arkkitehtonisen luomuksen.

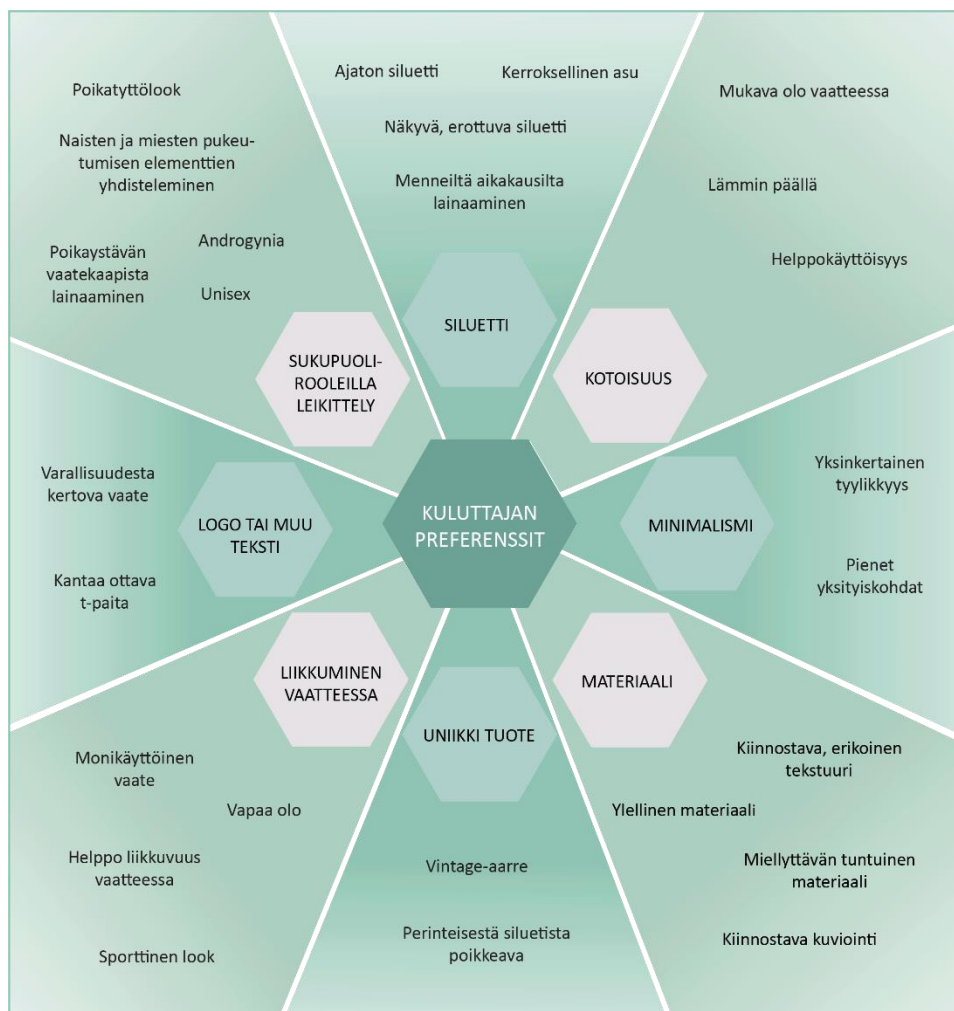
Kuva 28. Oversize-siluetin valintaan vaikuttavia tekijöitä suunnittelutyössä.

Haastateltavat yksityishenkilöt olivat yhtä mieltä siitä, että oversized-vaatteiden parhaisiin ominaisuuksiin lukeutuvat niiden käyttömukavuuteen liittyvät ominaisuudet: helppo- ja monikäyttöisyys. Molemmat myös kokivat, että olotila sanelee paljon, missä asussa on hyvä olla ja että hyvä olo vaatteessa kumpuaa myös ulospäin. Myös katutyylisivustojen pukeutujien mukaan hyviä ominaisuuksia oversized-vaatteissa ovat vapaa liikkuvuus ja rento olo vaatteessa läpi päivän. Moni pitää vaatteiden käyttömukavuutta vaatteiden tärkeimpänä ominaisuutena. Mukavuus ja käytännöllisyys eivät haastateltavien ja katutyylisivustojen pukeutujien mielestä kuitenkaan sulje asusta pois tyylikkyyttä tai naisellisuutta.

Katutyylisivustoilla moni mainitsi sukupuolirooleilla leikkittelyn inspiroivaksi. Miesten pukeutumisesta ammennetaan paljon inspiraatiota oversized-tyyliin, ja eritoten miesten bleiserit ja kauluspaidat kiinnostavat kuluttajia. Katutyylisivuston pukeutijat myös lainaavat mielellään poikaystävänsä tai isän vaatekaapista: ylle valikoituvat esimerkiksi iso college-, neule- tai t-paita. Miesten pukeutumisen koetaan olevan yksinkertaisempaa ja käytännöllistä. Myös miesten työvaatteet koetaan kiinnostavina. Pukeutijat yhdistelevät myös mielellään feminiinisiä ja maskuliinisia elementtejä keskenään.

Osa katutyylisivuston pukeutujista luottaa kokomustan oversize-asukokonaisuuden nimeen, osa taas leikittelee väreillä ja erilaisilla kuvioinneilla. Erytisesti t-paidoissa ja housuissa kuvioinnit koetaan kivana lisänä. Yläosista väljät t-paidat, neulepaidat, miesten bleiserit sekä ylisuuret takit ovat suosituimpia. Alaosista väljät boyfriend-farkut tai 80-lukuhenkiset korkeavyötäröiset housut ovat eniten katutyylisivustojen pukeutujien mieleen. Pukeutijat ammentavat pukeutumiseensa inspiraatiota menneiltä vuosikymmeniltä, ja etenkin 80-luku on vahvasti edustettuna. Myös 20- ja 90-luku mainittiin inspiroivina vuosikymmeninä. Suuri osa kommentoijista ostaakin vaatteensa mielellään vintagena. Myös haastateltavat kokivat kirpputori- ja vintage-myyvälätkin hyvinä paikkoina metsästää oversized-vaatteita. Oversized-vaatteiden luomaa siluettia pidetään kiinnostavana ja leikkisänä. Olkatoppaukset koetaan myös hyvänä tehokeinona siluetin korostamiseksi. Osa kuluttajista yhdistää oversized-vaatteiden kaveriksi tiukemman vaatekappaleen asun tasapainottamiseksi. Ylisuuren t-paidan kanssa yhdistetään esimerkiksi leggingsit ja väljien housujen kanssa tiukempi yläosa. Muutama kommentti liittyi myös ilmaisulliseen tarpeeseen: oversized-vaatteella voi näkyvän siluettinsa ansiosta erottautua joukosta. Oversized-vaatteella voi myös piilottaa halutessaan kehon osia kokematta kuitenkaan tarvetta itse piiloutua muiden katseilta.

Kuvassa 29 on koottu teorian, haastattelun ja havainnoinnin kautta saadun tiedon perusteella kuluttajan valintoihin vaikuttavia tekijöitä. Yksi ominaisuus on ylitse muiden: oversized-vaatteessa kuluttajat kokevat olonsa mukavaksi. Oversized-vaate on väljyytensä ansiosta rento päällä, ja siihen ei tarvitse kiinnittää päivän mittaan huomiota. Muuten oversize-tyylejä on moneen makuun ja oversize-tyyliä lähestytään hyvinkin eri näkökulmista.

Kuva 29. Kuluttajan preferenssit oversized-vaatetta valittaessa.

6 OMA MALLISTO

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön aiheeseen sopien muotoiluprojektina suunniteltu ja valmistettu naisten oversize-henkinen kesämallisto, johon on suunniteltu ja valmistettu itse myös materiaaleja. Projektin tuloksena syntyi 8 asukokonaisuutta, joista dokumenttina on alkuideointiin liittyvää materiaalia sekä esitys-, taso- että tuotekuvat valmiista mallistosta.

6.1 Malliston filosofia ja kohderyhmä

Mallisto RIEMU on kokoelma vaatteita, jotka henkivät luonnonlapsifilosofiaa ja hippiestetiikkaa modernilla twistillä. Mallistossa on kysymys rennoista silueteista ja positiivisesta energiasta. Vaikka elämä ei suinkaan ole aina yhtä riemua, haluaa mallisto RIEMU tuoda siihen pilkahduksen hyvää ja huoletonta fiilistä.

Inspiraatiota RIEMU on saanut niin boheemista kuin minimalistisesta tyylistä, väljistä linjoista, abstraktista taiteesta ja pukuhistorian iloisista vuosikymmenistä. Mallistossa nähdään solmuvärjättyjä ja käsinmaalattuja materiaaleja, hapsuisia helmoja ja lahkeita sekä luonnonläheisiä sävyjä yhdistettynä pastellisiin.

Kohderyhmää edustaa myönteinen, itseään ja kokemuksiaan uudistava ihminen. Hänelle positiivisuus tarkoittaa avoimuutta ja uteliaisuutta elämälle sekä aitoa läsnäoloa. Uteliaisuus elämää ja sen ilmiöitä kohtaan pitää hänet elinvoimaisena. Pukeutujana hän on huolettoman tyylikäs, leikkisä ja uskollinen omalle estetiikan tajulleen. Hän arvostaa vaatteissa pitkäikäisyyttä, mukavuutta sekä laadukkaita ja kiinnostavia materiaaleja.

6.2 Ideakollaasi, luonnokset sekä esityskuvat mallistosta RIEMU

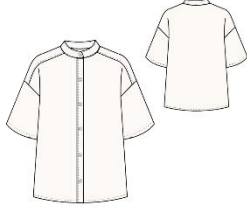
Kuva 30. Ideakollaasi sekä alkuluonnostelua mallistosta RIEMU.

Kuva 31. Esityskuvat mallistosta RIEMU.

6.3 Tasokuvat mallistosta RIEMU

Väljä, lyhythihainen kauluspaita pystykauluksella. Materiaali kuvioitua polyesteria.

Väljä t-paita. Helma hieman kaareva ja edestä lyhyempi. Materiaali puuvilla-elastaania.

Väljä t-paita. Helma hieman kaareva ja edestä lyhyempi. Materiaali solmuvärjättyä ja käsinmaalattua puuvilla-elastaania.

Puuvilla-denim-liivi. Materiaali valkaisu solmuvärjästekniikalla. Takana sauma. Helmassa hapsunauha.

Mokkanahkahame. Kolme hapsunauhariviä. Edessä ja takana muotolaskokset, takana sauma ja piilovetoketju.

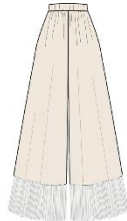
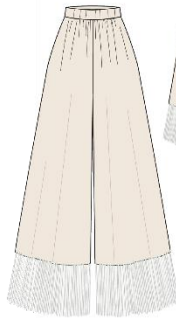

Minihame, jossa helmassa hapsunauha. Etukappale pehmeäpintaista polyesteria, takakappale puuvilla-denimiä. Edessä ja takana muotolaskokset, takana sauma ja piilovetoketju.

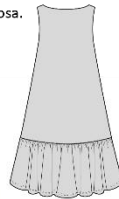

Puuvilla-denim-housut. Edessä laskokset, vetoketjuhalkio ja hakanen. Takana kuminauha vyötäröllä.

Pellavahousut kuminauhavyötäröllä. Hapsutetut lahkeet.

Puuvillatrikoomekko. Edessä käsinvärjätty ja -maalattu yläosa. Poimutettu alaosa.

Kääntömekko. Yläosa käsinmaalattua puuvillakangasta. Alaosa poimutettua polyesterikangasta. Päätie huoliteltu vinokaitaleella.

Väljä, lyhythihainen kauluspaita pystykauluksella. Miehestä solmuvärjättyä puuvillakangasta. Tasku mokkanahkaa. Edessä nappilista ja napit.

Pellavatunika. Materiaali solmuvärjättyä ja käsinpainettua. Helmassa hapsunauha, pituus 25 cm.

Kuva 32. Tasokuvat mallistosta RIEMU.

6.4 Tuotekuvat mallistosta RIEMU

Kuva 33. Tuotekuvat mallistosta RIEMU. Mallina kuvissa Titi Tuhatmieli (Leppäaho 2018).

7 POHDINTA

Opinnäytetyön keskeisenä tavoitteena on ollut selvittää suunnittelijoiden ja kuluttajien valintoihin vaikuttavia tekijöitä oversize-siluetta lähestyttäessä. Koin tärkeänä ottaa mukaan sekä suunnittelijan että kuluttajan näkökulman, jotta näiden välillä voitaisiin käydä vuoropuhelua. Suunnittelijanäkökulmaa lähestyessä jouduin turvautumaan kirjallisuuden ja havainnoinnin varaan haastattelumateriaalin puuttuessa. Havainnoitavista yrityksistä oleva materiaali jäi täten osin vähäiseksi. Opinnäytetyössä saatiin kuitenkin arvokasta tietoa kuluttajien mieltymyksistä heidän vaatevalinnoissaan.

Opinnäytetyön tuloksena syntynyt näkemys suunnittelijoiden motiiveista lähestyä oversize-siluetta liittyy osin minimalistiseen estetiikkaan, osin taiteelliseen lähestymistapaan. Yksinkertainen, rento siluetti antaa käyttäjälleen liikkumavapauden, mutta myös koetaan eleganttina, ajattomana sekä hienovaraisena ilmaisumuotona. Yksinkertaiset, väljät siluetit ovat myös oiva pohja erilaisille kuvioinneille vaatteessa, ja 1900-luvun taitelijat ovat kokeneet tämän myötä myös muotimaailman kiinnostavana kenttänä taiteellisille kokeiluille. Tästä esimerkkinä ovat art deco -aiheiset kuvioinnit 20-luvulla ja kuvataiteet, kuten optinen, populaari- sekä psykedeelinen taide vaikuttimina. Ei-länsimaalaista alkuperää olevat, yksinkertaiset ja suoralinjaiset kimono ja kaftaani ovat omaksuttu monikäyttöisinä vaatteina ja inspiroivana suunnittelun pohjana. Yksinkertaiseen siluettiin liittyy toisaalta ajatus kaksikulotteisesta lähestymistavasta, toisaalta ajatus äärim-

mäisen huippuun hiotusta räätälöinnistä. Suunnittelijat yhdistelevät suunnittelutyössään myös miesten muodista yksinkertaisia elementtejä ylelliseen naisellisuuteen.

Kuluttajat puolestaan hakevat monenlaisia ominaisuuksia oversized-vaatteelta. Oversized-vaatteilla haetaan asuun mm. liikkumavaraa, lämpöä, pehmeyttä ja volyymia. Keskiössä on vaateen käyttömukavuus, tinkimättä kuitenkaan tyylikkyydestä. Tyylin ammattilaiset neuvovat, että onnistuneessa oversize-asukokonaisuudessa on vain yksi ylisuuri vaatekappale. Osa kuluttajistakin suosii asun tasapainottamista yhdistämällä tyköistuvan ja ylisuuren vaateen keskenään. Kuluttajien mielestä kiinnostavia oversized-tuotteita löytyi moneen lähtöön: yläosista college- ja t-paidat, erilaiset neuletuotteet, bleiserit ja takit nousivat suosituimmiksi. Alaosista puolestaan boyfriend-farkut ja korkeavyötäröiset housut saivat eniten kannatusta.

Havainnoimalla yrityksiä ja kuluttajia nousi esiin joitakin ilmaisulliseen tarpeeseen liittyviä kommentteja. Yritysnäkökulmasta katsottuna vaateen koettiin voivan kuvastaa käyttäjänsä tunnetilaa tai ajatusmaailmaa. Kuluttajanäkökulmasta oversized-vaate voi toimia mm. huomiota herättävänä elementtinä pukeutumisessa siluettinsa luoman volyymin avulla. Muodin historiaa tulkiten yhteistä oversize-tyyliä taustalla on kommunikatiivisesta näkökulmasta ollut ko. vuosikymmenten poliittinen viesti tasa-arvosta. Maailmansotien jälkeisillä vuosikymmenillä rento, leikkisä ja lapsekaskin pukeutuminen on heijastellut iloista ja vapautunutta ilmapiiriä. Unisex-ajattelulla on myös vahva kytköksensä oversized-vaatteisiin niin suunnittelijoiden työssä kuin kuluttajien pukeutumisessa. Sukupuolettomalla pukeutumisella on rikottu naisellisuuden ja seksikkyyden käsitettä.

Omaa oversize-henkistä mallistoani valmistaessani ylisuuri siluetti tuli konkreetian tasolle kaavoitus- ja protoamisvaiheessa. Kyseessä ei kuitenkaan ole vain suuremman koon valitseminen tilalle, vaan tasapainoa täytyy miettiä huolella, jotta vaate ei näytä väärän kokoiselta. Vaikka vaateen siluetti ei ole tyköistuva, ei se sulje pois istuvuuden ja mittasuhteiden tärkeyttä.

Pitkin opinnäytetyötä jouduin pohtimaan materiaalin kattavuutta ja tekemäni työn luotettavuutta. Alussa opinnäytetyön tutkimusongelma tuntui hieman vaikealta ja epämääräiseltä. Opinnäytetyön edetessä tarttumapintaa alkoi löytyä paremmin ja toistuvuuttakin aiheen ympärillä esiintyä. Opinnäytetyö antaa osviittaa siitä, mitä oversized-vaate voi suunnittelijalle tai kantajalleen merkitä. Työ on kuitenkin mittakaavassaan vielä raapaisu aiheen jäljille ja koen, että lisätutkimisella päästään vielä syvemmälle aiheen saloihin. Vaikka opinnäytetyö ei ole pyrkinyt kaiken kattavaan historian tarkasteluun, on siinä varmasti jäänyt aiheeseen liittyviä henkilöitä ja ilmiöitä mainitsematta. Myös tämän työn ulkopuolelle jääneet oversize-asusteet ja miesten vaatetus voidaan lisätä jatkotarkastelun kohteeksi.

8 LOPUKSI

Opinnäytetyö oli itselleni mielenkiintoinen tutkimusmatka historian, muotojen ja inspiraation lähteiden maailmaan. Olen itse aina kokenut lahjojeni olevan jossain muualla kuin verbaalisessa ilmaisussa ja koen, että opinnäytetyö auttoi sanoittamaan myös omia ajatuksiani oman suunnittelutyöni taustalla. On kuitenkin myös helppo samaistua näkökulmaan – mikä muutamia yrityksiä havainnoidessa nousi esiin – verbaalille kielelle kääntämisen vaikeudesta ja että vaate itsessään voi toimia tarvittavan informaation tai tunteen välittäjänä. Vastaanottajan eli näkijän näkemys ja kokemus ovat kuitenkin oleellisia tulkittaessa vaatteeseen kätkeytyä viestiä tai tunnetilaa.

Opinnäytetyö auttoi minua myös hahmottamaan omia motiivejani suunnittelutyöni taustalla. Ehkä yksi syy viehätykseen oversized-vaatteita kohtaan tulee paljon materiaalilähtöisestä suunnittelutyöstäni. Materiaalit ovat itselle suunnittelutyössä tärkeä luomisvireen lähde, ja tykkään antaa materiaalille painoarvoa myös kokonaisuudessa. Myös minimalistinen estetiikka kiehtoo minua. Minimalismi, niin muotoilussa kuin muillakin taiteenaloilla voi kaikessa yksinkertaisuudessaan herättää intensiivisiä tunteita. Esimerkiksi vähäiseen muunteluun perustuva minimalistinen elektroninen musiikki tai Aki Kaurismäen elokuvissa nähtävä riisuttu kerros voivat hienovaraisella ilmaisullaan välittää syviä merkityksiä.

Perustan oman pukeutumiseni ja suunnittelutyöni lähtökohdaksi myös sen, että vaate istuu moneen käyttötilanteeseen, niin arkeen kuin juhlaan. Tässäkin oversize-henkinen vaate on omiaan palvelemaan käyttäjäänsä. Tulevaisuudessa toivon voivani palvella kuluttajia suunnittelemalla rennon tyylikkäitä vaatekappaleita, joissa estetiikka ja funktionaalisuus kulkevat käsi kädessä.

LÄHTEET

Aav, M. & Viljanen, E. (2007). *Vuokko: Vuokko Nurmesniemi – pukuja ja kankaita*. Helsinki: Designmuseo.

Ahn, C. (2018). Style Hacks with FIGTNY. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.primaryny.com/blogs/primary-new-york-blog/figtny-interview>

Business of Fashion. Vika Gazinskaya. Haettu osoitteesta 20.09.2018 <https://www.businessoffashion.com/community/people/vika-gazinskaya>

Buxhaum, G. (2005). *Icons of Fashion: The 20th Century*. München: Prestel.

Davis, F. (1992). *Fashion, Culture and Identity*. The University of Chicago press.

Day Iverson, S. (n.d.) Bonnie Cashin. Haettu 26.09.2018. osoitteesta <https://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-designers/bonnie-cashin>

Etsy (2018). Keep Commerce Human. Haettu 02.09.2018 osoitteesta <https://www.etsy.com/about?ref=fttr>

Etsy (2018). ATUKO. Haettu 02.09.2018 osoitteesta <https://www.etsy.com/shop/ATUKO?ref=l2-about-shopname>

Fashion United (2011). New form of fashion; demi-couture. Haettu 30.09.2018 osoitteesta <https://fashionunited.uk/v1/fashion/new-form-of-fashion-demi-couture/2011102511196>

Ferrari, S. (2000). *1900-luvun taide*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Finnish Design Shop (2018). Vuokko Eskolin-Nurmesniemi. Haettu 05.10.2018 osoitteesta <https://www.finnishdesignshop.fi/Vuokko-Eskolin-Nurmesniemi-d-54.html>

Florence, M. (2000). *Art and Fashion*. Lontoo: Thames & Hudson.

Guellaty, S. (2012). Russian Invasion: An Interview with Vika Gazinskaya. Haettu 30.10.2018 osoitteesta <https://en.vogue.me/archive/faces-of-fashion/russian-invasion-an-interview-with-vika-gazinskaya/>

Heikkilä-Rastas, M. (2003). *Muodin vai muodon vuoksi?* Jyväskylä: Gummers Kirjapaino Oy.

Hel Looks (2018). Haettu 11.10.2018 osoitteesta <https://www.hel-looks.com/about/>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2007). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Ho, M. (2016). Cristóbal Balenciaga: The Cocoon Silhouette vs. The New Look. Haettu 28.09.2018 osoitteesta <http://blog.momu.be/2016/exhibition/cristobal-balenciaga-the-cocoon-silhouette-vs-the-new-look/>

Hokkanen, K. (2013). *Vaatteita ja kuvataidetta – vaatesuunnittelijat taiteen tekijöinä?* Pro Gradu -tutkielma. Taiteiden tiedekunta. Lapin yliopisto. Haettu 26.10.2018 osoitteesta <file:///C:/Users/admin/Downloads/Gradu%20Kati%20Hokkanen.pdf>

Holgate, M. (2018). The Row Spring 2019 Ready-to-Wear. Haettu 05.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/row#coverage>

Hotanen, J., Laine, R. & Pietiläinen, S. (2001). *Benchmarkingopas*. Espoo: Otamedia.

Joki, E. (2010). *4 Homeboys*. Opinnäytetyö. Muotoilun koulutusohjelma. Lahden ammattikorkeakoulu. Haettu 30.10.2018 osoitteesta http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/15060/Joki_Eini.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kerttula, S. (2016). Akateemikko Vuokko Eskolin-Nurmesniemi: Kopiointi on sääliä. Haettu 15.09.2018 osoitteesta <https://www.is.fi/mystyle/art-2000001169142.html>

Koivunen, H. (1997). *Hiljainen Tieto*. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Kvadrat Interwoven (n.d.). Balenciaga's shocking bodies. How the Spanish designer liberated women from the hourglass silhouette. Haettu 28.09.2018 osoitteesta <http://kvadratinterwoven.com/balenciagas-shocking-bodies>

Lehnert, G. (2000). *1900-luvun muodin historia*. Köln: Könemann.

Leventon, M. (2005). *Artwear: Fashion and Anti-fashion*. New York: Thames & Hudson.

Lurie, A. (1992). *The Language of Clothes*. Lontoo: Bloomsbury Publishing Ltd.

Lussier, S. (2003). *Art Deco Fashion*. Lontoo: V&A Publications.

Madsen, A. (2018). Lucie and Luke Meier are in pursuit of minimalism's soul. Haettu 19.10.2018 osoitteesta <http://www.documentjournal.com/2018/04/jil-sander-lucie-and-luke-meier-are-after-minimalisms-soul/>

Marimekko (2018). Vuokko Eskolin-Nurmesniemi. Haettu 15.09.2018 osoitteesta https://www.marimekko.com/fi_fi/meista/design/suunnittelijat/vuokko-eskolin-nurmesniemi

Menkes, S. (2017). Jil Sander: Fashion's First Feminist. Haettu 22.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.co.uk/article/suzy-menkes-jil-sander-fashions-first-feminist>

Morano, E. & Vreeland, D. (1986). *Sonia Delaunay: Art into Fashion*. New York: George Braziller, Inc.

Nuutinen, A. (2004). *Edelläkävijät: Hiljainen, implisiittinen ja eksplisiittinen tieto muodin ennustamisessa*. Saarijärvi: Gummerrus Kirjapaino Oy.

O'Hara Callan, G. (1998). *Dictionary of Fashion and Fashion Designers*. Lontoo: Thames & Hudson.

Peltonen, L. (2017). Samu-Jussi Kosken kaunista ja omaa. Haettu osoitteesta 05.10.2018 <https://ateneum.fi/kuukauden-vieras/samu-jussi-kosken-kaunista-ja-omaa/>

Phillis, O. (2018). We asked Katharine Hamnett for her tips on protest dressing. Haettu 20.10.2018 osoitteesta <https://www.graziame.com/choose-the-future-katharine-hamnetts-tips-for-protest-dressing>

Polhemus, T. (1994). *Street Style*. Lontoo: Thames & Hudson.

Samuji (2018). Hi, we are Samuji. Haettu 05.10.2018 osoitteesta <https://samuji.com/pages/story>

Seivewright, S. & Sorger, R. (2017). *Research and Design for Fashion*. Lontoo: Bloomsbury Publishing.

Sorger, R. & Udale, J. (2006). *The Fundamentals of Fashion Design*. Ava Publishing SA.

Stevenson, N. (2012). *Muodin vuosikymmenet*. Suomennos Laura ja Olga Jänisniemi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Suojanen, U. (1996). *Clothing and Its Social, Psychological, Cultural and Environmental Aspects*. Helsinki: Hakapaino.

Talvela, N. (2013). *Kerä vieri, keträ vieri. Naisten tekstiilityöt Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan uskomus- ja runolauluperinteessä*. Pro Gradu -tutkielma. Filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos. Helsingin yliopisto. Haettu 12.09.2018 osoitteesta <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/42849/keravier.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Talvela, T. (2017). Vaatteen viesti. Haettu 16.09.2018 osoitteesta <http://geekgirls.fi/wp/blog/2017/09/18/vaatteen-vesti/>

Vorontsova-Velyaminova, S. (2013). Material girl: the life and style of fashion designer Vika Gazinskaya. Haettu 29.09.2018 osoitteesta <http://www.calvertjournal.com/articles/show/1359/material-girl-the-life-and-style-fashion-designer-vika-gazinskaya>

Waterhouse, J. & Bridge, C. (2012). *Wearable Vintage Fashion*. Lontoo: Vivays Publishing Ltd.

Watson, L. (2010). *Vogue Fashion*. Helsinki: Readme.fi

Wong, Z. (2013). What is resort and why is it important - pre-collections explained. Haettu 30.09.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com.au/fashion/news/what-is-resort-and-why-is-it-important-pre-collections-explained/news-story/2cfc8b69a857a5a1776ae44e5075950f>

Worsley, H. (2011). *Decades of Fashion: 1900 to the present*. Yhdysvallat: Getty Images.

X NIHILO (2017). The F*** IT FACTOR WITH FIGTNY. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://xnihilo.com.au/blogs/the-x-room/figtny-the-mo-nochromatic-factor>

Yli-Ojanperä, E. (2012). Samu-Jussi Kosken vaatteissa on intuitio ajattelevista naisista. Haettu 05.10.2018 osoitteesta <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2012/10/17/samu-jussi-kosken-vaatteissa-intuitio-ajattelevista-naisista>

Haastattelut

Titi Tuhatmieli (2018). Opinnäytetyöhön liittyvä haastattelu. 15.09.2018, Helsinki.

Nevalainen, T. (2018). Opinnäytetyöhön liittyvä haastattelu. 17.10.2018, Hämeenlinna.

Kuvalähteet

Algoo, J. (2017). In Photos: The Best of 1960s Fashion. Haettu 20.10.2018 osoitteesta <https://www.harpersbazaar.com/fashion/trends/g10201919/60s-fashion-trends/?slide=17>

Algoo, J. (2017). In Photos: The Best of '70s Fashion. Haettu 20.10.2018 osoitteesta <https://www.harpersbazaar.com/fashion/trends/g6495/70s-fashion-in-photos/?slide=46>

Alexander, E. (2017). TLC has announced their first album in 15 years. Haettu 21.20.2018 osoitteesta <https://www.harpersbazaar.com/uk/culture/culture-news/news/a41374/tlc-album-tlc-announced/>

Artsy (n.d.). Sonia Delaunay. Haettu 21.10.2018 osoitteesta <https://www.artsy.net/artwork/sonia-delaunay-coat-made-for-gloria-swanson>

Barasch, E. (2014). From Lil' Kim to Missy Elliott, the '90s Hip-Hop Stars Whose Style Still Inspires. Haettu 23.10. osoitteesta <https://www.vogue.com/article/tbt-female-hip-hop-stars-90s-fashion>

Bergstrøm, I. (2016). My favourite vintage-designers part 3: Emilio Pucci. Haettu 24.10.2018 <http://ibenbergstrom.com/my-favourite-vintage-designers-part-3-emilio-pucci/>

Bobb, B. (2018). Samuji Fall Ready-to-Wear 2018. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2018-ready-to-wear/samuji/slideshow/collection>

Bobb, B. (2018). Samuji Fall Ready-to-Wear 2018. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2018-ready-to-wear/samuji/slideshow/collection#3>

Bobb, B. (2018). Samuji Fall Ready-to-Wear 2018. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2018-ready-to-wear/samuji/slideshow/collection#8>

Bobb, B. (2018). Samuji Resort 2019. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2019/samuji/slideshow/collection#14>

Bobb, B. (2018). Samuji Resort 2019. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2019/samuji/slideshow/collection#16>

Bobb, B. (2018). Samuji Resort 2019. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2019/samuji/slide-show/collection#18>

Cardini, T. (2016). Jil Sander Resort 2017. Haettu 20.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2017/jil-sander/slide-show/collection#3>

Cardini, T. (2016). Jil Sander Resort 2017. Haettu 20.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2017/jil-sander/slide-show/collection#10>

Cardini, T. (2016). Jil Sander Resort 2017. Haettu 20.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2017/jil-sander/slide-show/collection#16>

Cardini, T. (2018). Jil Sander Resort 2019. Haettu 20.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2019/jil-sander/slide-show/collection#2>

Cardini, T. (2018). Jil Sander Resort 2019. Haettu 20.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2019/jil-sander/slide-show/collection#10>

Cardini, T. (2018). Jil Sander Resort 2019. Haettu 20.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2019/jil-sander/slide-show/collection#21>

Codinha, A. (2016). Vika Gazinskaya Spring 2017 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2017-ready-to-wear/vika-gazinskaya/slideshow/collection#3>

Codinha, A. (2016). Vika Gazinskaya Spring 2017 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2017-ready-to-wear/vika-gazinskaya/slideshow/collection#13>

Codinha, A. (2016). Vika Gazinskaya Spring 2017 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2017-ready-to-wear/vika-gazinskaya/slideshow/collection#32>

Contemplatejazz (2015). Icons of Style: Marlene Dietrich. Haettu 23.10.2018 osoitteesta <https://jazz-gegent.wordpress.com/2015/11/03/icons-of-style-marlene-dietrich-2/>

Dressing Vintage (2017). Our Current Vintage Obsession: Caftans. Haettu 22.10.2018 osoitteesta <https://dressingvintage.com/blogs/dressing-vintage-blog/vintage-caftans>

Etsy (2018). Atuko. Haettu 02.11.2018 osoitteesta https://www.etsy.com/listing/652937527/chunky-knit-cardigan-kimono-cardigan?ref=shop_home_active_15

Etsy (2018). Atuko. Haettu 02.11.2018 osoitteesta https://www.etsy.com/listing/602032495/denim-jacket-denim-shirt-shirt-shirts?ref=shop_home_active_36

Etsy (2018). Atuko. Haettu 02.11.2018 osoitteesta https://www.etsy.com/listing/602151947/leather-backpack-backpack-women-boho-bag?ref=shop_home_active_30

Etsy (2018). Atuko. Haettu 02.11.2018 osoitteesta https://www.etsy.com/listing/653193297/long-aesthetic-bohemian-tunic-dress-made?ref=shop_home_active_11

Etsy (2018). Atuko. Haettu 02.11.2018 osoitteesta https://www.etsy.com/listing/587095500/oversized-winter-dress-mo-hair-dress-v?ref=shop_home_active_38&ep_click=1

FIGTNY (2017). Chambray Shirts + Cropped Denim. Haettu 05.10.2018 osoitteesta <http://figtny.com/2017/04/chambray-shirts-cropped-denim/>

FIGTNY (2016). Grey on Grey. Haettu 05.10.2018 osoitteesta <http://figtny.com/2016/10/grey-on-grey/>

FIGTNY (2017). Maximum Volume. Haettu 05.10.2018 osoitteesta <http://figtny.com/2017/05/maximum-volume/>

FIGTNY (2018). Oversized Winter Whites. Haettu 05.10.2018 osoitteesta <http://figtny.com/2018/01/oversized-winter-whites/>

Hix, A. (2014). Caftan Liberation: How an Ancient Fashion Set Modern Women Free. Haettu 22.10.2018 osoitteesta <https://www.collectors-weekly.com/articles/caftan-liberation/>

Hip Hop Golden Age (n.d.). Queen Latifah. Haettu 01.11.2018 osoitteesta <http://hiphoppgoldenage.com/artists/queen-latifah/>

Holgate, M. (2018). The Row Spring 2019 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/row/slideshow/collection>

Holgate, M. (2018). The Row Spring 2019 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/row/slideshow/collection#8>

Holgate, M. (2018). The Row Spring 2019 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/row/slideshow/collection#5>

Grinberg, E. (2014). Caftans, your timeless summer wardrobe. Haettu 20.10.2018 osoitteesta <https://edition.cnn.com/2014/06/19/living/caftan-summer-wardrobe-chic/index.html>

Korhonen, E. (2018). Titi Tuhatmieli ikionnellisena.

Leppäaho, M. (2018) Tuotekuvat mallistosta RIEMU.

Morphew (2018). 1980s Issey Miyake Style Wool and Linen Origami Jacket. Haettu 21.10.2018 osoitteesta <https://shopmorphew.com/products/chic-relaxed-vintage-1980s-beige-linen-oversized-jacket>

Mower, S. (2017). Katharine Hamnett, London's Activist Fashion Warrior, Is Back with a Sustainable Buy-Now Collection. Haettu 23.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/article/katharine-hamnett-launches-sustainable-buy-now-collection>

Phelps, N. (2015). The Row Pre-Fall 2015. Haettu 02.11.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/pre-fall-2015/row/slide-show/collection#2>

Phelps, N. (2015). The Row Pre-Fall 2015. Haettu 02.11.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/pre-fall-2015/row/slide-show/collection#12>

Phelps, N. (2015). The Row Pre-Fall 2015. Haettu 02.11.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/pre-fall-2015/row/slide-show/collection#29>

Reem (2014). Issey Miyake By Irving Penn. Haettu 23.10.2018 osoitteesta <https://www.shrimptoncouture.com/blogs/curate/14786517-issey-miyake-by-irving-penn>

Saukkola, M. (2015). Art decon kuokuva aika. Haettu 14.10.2018 osoitteesta <http://antiikkidesign.fi/uutiset/art-decon-kuokuva-aika>

Savelius, N. (2018). Tiina Nevalainen.

Singer, M. (2013). Vika Gazinskaya Fall 2013 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2013-ready-to-wear/vika-gazinskaya/slideshow/collection#18>

Singer, M. (2013). Vika Gazinskaya Fall 2013 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2013-ready-to-wear/vika-gazinskaya/slideshow/collection#25>

Singer, M. (2013). Vika Gazinskaya Fall 2013 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2013-ready-to-wear/vika-gazinskaya/slideshow/collection#26>

The J. Paul Getty Museum (n.d.). Peggy Moffitt in 'Sumo' Caftan by Rudi Gernreich, New York. Haettu 22.10.2018 osoitteesta <http://www.getty.edu/art/collection/objects/284493/william-claxton-peggy-moffitt-in-%27sumo%27-caftan-by-rudi-gerneich-new-york-ameri-can-negative-1967-print-1991/>

Verner, A. (2018). Vika Gazinskaya Fall 2018 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2018-ready-to-wear/vika-gazinskaya/slideshow/collection>

Verner, A. (2018). Vika Gazinskaya Fall 2018 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2018-ready-to-wear/vika-gazinskaya/slideshow/collection#7>

Verner, A. (2018). Vika Gazinskaya Fall 2018 Ready-to-Wear. Haettu 04.10.2018 osoitteesta <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2018-ready-to-wear/vika-gazinskaya/slideshow/collection#22>

Victoria & Albert Museum (n.d.). Art Deco fashion. Haettu 12.10.2018 osoitteesta <https://www.vam.ac.uk/articles/art-deco-fashion>

Victoria & Albert Museum (n.d.). Introducing Cristóbal Balenciaga. Haettu 28.09.2018 osoitteesta <https://www.vam.ac.uk/articles/introducing-cristobal-balenciaga>

Victoria & Albert Museum (n.d.). Zandra Rhodes. Haettu 23.10.2018 osoitteesta <http://www.vam.ac.uk/content/articles/z/zandra-rhodes/>

Vintage Fashion (n.d.). 1920s Gallery. Haettu 23.10.2018 osoitteesta https://www.vintagetextile.com/gallery_1920s.htm

Zachary, C. (n.d.). Born on this day in fashion history: Hubert de Givenchy. Haettu 28.09.2018 osoitteesta <https://theartofdress.org/2015/02/21/born-on-this-day-in-fashion-history-hubert-de-givenchy/>

HAASTATTELUKYSYMYKSET HAASTATELTAVILLE

Miten kuvailisit tyyliäsi? Mistä ammennat inspiraatiota pukeutumiseesi?

Mitä oversized-vaatteet sinulle edustavat?

Mikä sinua viehättää oversized-vaatteiden muotokielessä?

Mitkä oversized-vaatteet ovat mielestäsi kiinnostavimpia tai helpoimmin lähestyttäviä?

Onko sinulla itselläsi joitain tyylisääntöjä yhdistellessäsi oversized-henkisiä vaatteita?

Onko sinulla jotain muuta, mitä haluaisit kommentoida aiheeseen liittyen?